

Täysistunto

Keskiviikko 30.3.2016 klo 14.01—16.13

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 16.13.

Puhetta johti puhemies Maria Lohela (14.01—16.13).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Sivistysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 10/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sivistysvaliokunnan jäseneksi Sari Raassinan.

3. Lakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 9/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi lakivaliokunnan jäseneksi Outi Mäkelän.

4. Ympäristövaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 11/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ympäristövaliokunnan varajäseneksi Sofia Vikmanin.

5. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 12/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan varajäseneksi Eero Suutarin.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 132/2015 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 2/2016 vp
Pöytäkirjan liite Liite 6A

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 29.3.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Jari Myllykoski Harry Wallinin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Mats Nylund on Thomas Blomqvistin kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen. Hanna Sarkkinen on Jari Myllykosken kannattamana tehnyt kolme lausumaehdotusta, jotka on monistettuna jaettu edustajille.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Maria Lohela: Ensin on äänestettävä lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 64, tyhjiä 3; poissa 24 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 132/2015 vp sisältyvät 1.-13. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät 1. ja 2. lausumaehdotuksen.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö "jaa", Mats Nylundin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 54, tyhjiä 1; poissa 24 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Hanna Sarkkisen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 58, tyhjiä 1; poissa 23 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Hanna Sarkkisen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 61, tyhjiä 1; poissa 20 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Hanna Sarkkisen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 62, tyhjiä 1; poissa 22 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Timo Harakka sd: Tarkoitukseni oli äänestää toisin.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Merkitään.

Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 14/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 3/2016 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Keskustelu asiasta päättyi 29.3.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Anneli Kiljunen on Kristiina Salosen kannattamana tehnyt perusteluja koskevan ehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 14/2016 vp sisältyvät 1.-14. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi päätetään keskustelussa tehdystä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 65; poissa 17 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 28/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Ryhdytään keskusteluun. Asian esittelee ministeri Stubb.

Keskustelu

14.08 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänäkin käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Vaikka esityksen ympärillä käyty keskus-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

telu on tiivistynyt aikaisemmin vain osakkeiden hallintarekisteröinnin kohtaloon suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä, on esityksen pääasiallinen sisältö kuitenkin paljon tätä kysymystä laajempi.

Esityksessä säädetään erityisesti arvopaperikeskusten toiminnasta. Arvopaperikeskus on siis pörssin ohella osa arvopaperien kaupankäyntiä tukevaa infrastruktuuria. Arvopaperikeskuksen tehtävänä on yhtäältä tuottaa pörssiyhtiöille palveluita osakkeiden ja muiden arvopapereiden liikkeeseenlaskuun ja toisaalta huolehtia yhdessä arvopaperien säilyttäjien, kuten pankkien, kanssa siitä, että esimerkiksi osakekaupan jälkeen ostaja saa tililleen ostamansa osakkeet ja myyjät kauppahinnan. Esityksen tarkoituksena on tehdä Euroopan unionin niin sanotun arvopaperikeskusasetuksen voimaantulosta johtuvat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. EU-asetus tuli voimaan syyskuussa 2014, ja se on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Useista arvopaperikeskus- ja selvitystoimintaa koskevista säännöksistä säädetään kansallisten lakiemme sijaan EU-asetuksessa. Itse arvo-osuusjärjestelmästä ja tilinhoitajien, kuten pankkien, toiminnasta ei kuitenkaan ole EU-säännöksiä, ja näiltä osin kansallista sääntelyä tarvitaan edelleen.

Arvoisa puhemies! EU:n arvopaperikeskusasetus yhtenäistää arvopaperien selvitystoiminnan ja arvopaperikeskustoiminnan sääntelyä. Asetus avaa arvopaperikeskustoiminnan kilpailulle, ja asetuksen nojalla arvopaperikeskukset voivat myös tarjota palveluja rajan yli niin sanotulla EU-passilla. Lisäksi arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskusten välisen linkkien avulla arvopaperikeskuksesta toiseen. Voidaan pitää epätodennäköisenä, että suoraan Suomen markkinoille perustettaisiin uusia arvopaperikeskuksia. Suomessa toimivien arvopaperikeskusten ja tilinhoitajien tulee taata suomalaisen liikkeellelaskijan eli pörssiyhtiön osakkeiden omistuksen suoraan rekisteröiminen suomalaisille osakkeenomistajille. Tämä on kalliimpaa toteuttaa kuin esimerkiksi hallintarekisteröinti.

Keskeisimpiä EU-asetuksen tuomista muutoksista on se, että suomalaisella pörssiyhtiöllä on oikeus valita käyttämänsä arvopaperikeskus EU-alueella — pörssiyhtiöitä siis Helsingin pörssissä on karkeasti 126. Jos suomalainen pörssiyhtiö laskee osakkeita liikkeeseen toisessa EU-maassa, osakkeiden säilytykseen sovelletaan EU:n arvopaperikeskusasetusta ja kyseisen maan lainsäädäntöä. On mahdollista, että ulkomaisen arvopaperikeskuksen järjestelmissä myös suomalaisten sijoittajien suomalaisia osakeomistuksia hallintarekisteröidään. Suomi ei voi omalla lainsäädännöllään rajoittaa EU-asetusta tai muiden maiden lainsäädäntöä. Tiedossa ei kuitenkaan ole tilannetta, jossa suomalainen yhtiö olisi käyttänyt EU-asetuksen mukaista valintaoikeuttaan ja laskenut liikkeeseen osakkeita ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei esitä hallintarekisteröinnin laajentamista. Laki kieltäisi jatkossakin Suomessa toimivia tilinhoitajia, esimerkiksi pankkeja, hallintarekisteröimästä suomalaisten sijoittajien osakkeita suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ulkomaiset sijoittajat voisivat edelleen nykytilaa vastaavasti käyttää hallintarekisteröintiä Suomessa. Toistan: hallituksen esitys ei sisällä hallintarekisteröinnin laajennusta Suomessa, vaan suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä osakkeiden suora hallinta säilyy pakollisena. Suomessa sovelletaan siten nimenomaisesti EU-asetuksen poikkeussääntöä. Tällä taataan se, että osakeomistuksen yleisjulkisuus vastaa Suomessa nykytilaa. Pankit ja sijoituspalveluyritykset ovat voineet tarjota vapaasti sijoituspalveluita EU:ssa vuonna 2014 annetun EU-sääntelyn myötä. Osakkeiden säilytys on sijoituspalvelua, jota myös ulkomaiset pankit ja sijoituspalveluyritykset voivat suomalaisille sijoittajille tarjota. Jos ulkomainen sijoituspalvelun tarjoaja ei toimi Suomen arvo-osuusjärjestelmässä, hallintarekisteröinnin kieltö

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

ulottuu huonosti ulkomaille. Tässä hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutettavan sijoituspalveluiden tarjoamista koskevaa sääntelyä, koska emme voi kansallisella lainsäädännöllä asettaa EU-sääntelylle lisärajoituksia. Sijoituspalveluiden tarjoaminen on osa palveluiden vapaata liikkumista.

Arvoisa puhemies! Tiivistäen vielä ydinkohdat:

- 1) Lakiehdotus ei sisällä hallintarekisteröinnin laajentamista Suomessa.
- 2) Suomalaisen pörssiyhtiön oikeus valita ulkomainen arvopaperikeskus seuraa suoraan syksyllä 2014 voimaan tulleesta EU-asetuksesta. Pörssiyhtiö valitsee arvopaperikeskuksen, ja järjestelmään sovellettava laki tulee sen valinnan mukana. Meillä ei ole mahdollisuutta siis Suomen lailla rajoittaa EU-asetusta tai muiden EU-maiden kansallista lainsäädäntöä.
- 3) Viranomaisten tietojensaanti ja osakkeenomistusten yleisöjulkisuus pysyvät Suomessa nykytasolla, jos osakkeet on laskettu liikkeeseen suomalaisessa arvopaperikeskuksessa.
- 4) Hallintarekisteröinti on käytössä useassa EU-maassa. Suoran omistuksen järjestelmä säilyy Suomessa, ja se on käytössä myös Norjassa, Bulgariassa, Kreikassa, Maltalla, Sloveniassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Montenegrossa, Makedoniassa, Serbiassa ja Turkissa.
- 5) Hallintarekisteröinnin kieltö ei aseta rajoitteita suomalaiselle osakesijoittajalle vaan tämän pankille. Suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä toimiva pankki ei saa kirjata hallintarekisteröidylle tilille suomalaisen sijoittajan omistuksia suomalaisessa pörssiyhtiössä.
- 6) Viranomaisten tietojensaanti ulkomailta edellyttää tietojenvaihtoa koskevia EU-säännöksiä ja valtioiden kahdenvälisiä sopimuksia. Näiden solmimisessa ja edistämisessä Suomi on ollut ja aikoo jatkossakin olla aktiivinen.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heinäkuun alussa kuluvana vuonna.

Vielä viimeisenä huomiona: Jokaisen arvopaperikeskuksen Euroopassa on haettava uudelleen toimilupaa, ja näin on siten toimittava myös Euroclear Finlandin Suomessa. Tätä prosessia varten kansallisen lainsäädännön on oltava yhteensopiva EU-asetuksen kanssa, jotta toimilupahakemus voidaan käsitellä. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Näinkö oikein, että edustaja Sarkkinen? Vastauspuheenvuoro.

14.16 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että finanssipiiriin hellimää hallintarekisteriä yritetään jälleen kerran uittaa Suomeen, mutta tällä kertaa keittiön kautta. Käsittelyssä oleva arvopaperien säilyttämistä koskeva lakiesitys ei toki sinällään esitä hallintarekisteröinnin sallimista Suomessa mutta jättää kyllä oven auki omistusten julkisuuden häviämislle ja helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen ongelma on siinä, että suomalaisille mahdollistetaan hallintarekisterin kautta omistaminen ulkomaille. Lakiesitys mahdollistaa suomalaisille omistamisen epäsuorasti hallitun arvo-osuustilin kautta ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa, eli suomalaisilta ei enää jatkossa edellytetä arvopaperien suoraa omistamista, jos omistukset ovat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa. Ja, arvoisa puhemies, Suomi voi kyllä velvoittaa yhtiöitä ja sijoittajia noudattamaan tiettyjä sääntöjä, esimerkiksi tätä suoraa omistusta.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

14.17 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri, kyllä te olette aika sitkeä sissi. Kun viime syksynä tämä teidän hankkeenne ajaa hallintarekistöintiä Suomeen opposition ja kansalaisten tuoman paineen vuoksi karahti siihen Karjalan mäntyyn, te ilmoititte silloin, että luovutte tästä hankkeesta ja sanoitte, että nyt mahdollisuus hallintarekisteröidä on haudattu ja kuopattu, tämä teidän hankkeenne on haudattu ja kuopattu. Näyttää siltä, että ei sitä ainakaan kovin syvälle kuopattu, nimittäin nyt te yritätte ujuttaa tälle mahdollisuuden. Yritätte ujuttaa mahdollisuuden siihen, että suomalainen yhtiö voi ulkomaiden kautta hallintarekisteröidä. Ja toisin kuin te sanotte, teillä olisi mahdollisuus tämä kieltää, mutta tietoisesti tuotte tämmöisen esityksen tänne.

Arvoisa puhemies! Käykö tässä jälleen kerran niin, että te joudutte korjaamaan esitystä tai vetämään tämän pois, vai aiotteko pitää tästä esityksestänne kiinni?

14.18 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on varmasti kuullunymmärtämisessä vaikeuksia. Ministeri tuossa juuri totesi, että hallintarekisterilakia ei viedä eteenpäin. Ja tämä arvo-osuusasia, mahdollisuus toimia kuten ennenkin, on 2014 teidän valtiovarainministerinne ollessa virassa tullut EU:sta. Miksi siihen ei silloin puututtu, jos se ei tunnu hyvältä?

14.19 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On täysin totta, kuten valtiovarainministeri Stubb sanoi, että hallituksen esitys ei ole suoraan sallimassa hallintarekisteröintiä suomalaisille samalla tapaa kuin vielä viime syksynä eli poistamalla tämän hallintarekisteröinnin kiellon, mutta Suomella olisi myös täysi komission sallima mahdollisuus edellyttää nykyistä suoran omistuksen mallia. Mutta aikooko hallitus näin tehdä? Tämä on se iso kysymys. Ja jos nyt uusi lainsäädäntö tuodaan, piilee riski siinä, että kun jatkossa tehdään täysin uusi lainsäädäntö, voidaanko mahdollisia virheitä myöhemmin EU-lainsäädännön puitteissa korjata uudestaan.

14.20 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pääsi viime syksynä tutustumaan tähänkin lainsäädäntöhankkeeseen, ja tietysti ainakin itselle henkilökohtaisesti tuli yllätyksenä, että tämä näinkin nopeasti tänne eduskuntaan palaa. Suomen malli on hyvä malli, kuten edustaja Aaltokin tässä äsken viittasi, ja kun me katsoimme EU-lainsäädäntöä ja tätä kyseistä asetusta, 38 artiklaa, niin ainakin itse olen ja monet asiantuntijat ovat sitä mieltä, että Suomella on siinä vapaus tulkita sitä myös sillä tavalla kuten olemme aikaisemminkin toimineet. Näiltä osin kysynkin teiltä, arvoisa ministeri: oletteko te tietoinen siitä, mitä tämä asetus mahdollistaa?

14.21 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Neljä kuukautta sitten valtiovarainministeri Stubb vakuutteli, että hallintarekisteri on pakko ottaa käyttöön EU-paineen vuoksi, mutta se ei pitänyt paikkaansa, mitä silloin väititte. Onneksi edellisessä hallituksessa vasemmistoliitto, vihreät ja demarit olivat tiukkoina ja neuvottelivat nimenomaan poikkeuksen niin, että se mahdollistaa sen, että jatkossakin on suora omistus suomalaisilta sijoittajilta. Hyvä, että te nyt myönnätte sen, että se, mitä te sanoitte neljä viisi kuukautta sitten, ei pitänyt paikkaansa. Mutta silloin te myös sanoitte, että hallitus ei valmistelee hallintarekisteriä uudestaan missään muodossa, ja sanoitte, että hallintarekisteri on haudattu ja kuopattu. Tästä ei ole kuin neljä kuukautta aikaa. Nyt te olette tuo-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

massa keittiön kautta tätä hallintarekisterimahdollisuutta uudestaan. Kysymys kuuluukin: kuinka lyhyen te kuvittelette poliittisen muistin olevan?

14.22 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan todellakin pistämässä toimeen sitä, mikä on pakko pistää toimeen, eliikä tätä arvopaperikeskusasetusta, ja vaikka oppositiopuolueen edustaja olen, niin täytyy sanoa, että minulla kyllä keittää siinä vaiheessa, kun esitetään totuudenvastaisia väitteitä tässä salissa, ja minusta tuntuu todellakin kummalliselta se, miksi tästä yritetään nyt tehdä hallintarekisteriesitystä, vaikka tässä selkeästi laitetaan arvopaperiasetus voimaan. Kun itse olen ollut Euroopan parlamentissa nimenomaan tämän EU-asetuksen Suomi-poikkeuksen sinne sisälle saamassa, niin minusta on loistavaa, että me voimme Suomessa edelleenkin jatkaa suoraa omistusta, ja se on kaikkein tärkeintä, mitä me olemme saaneet viime kaudella sinne läpi. Siinä mielessä toivon, että me edelleenkin jatkamme sillä suoran omistuksen sallivalla linjalla, mutta otamme huomioon sen, mitä EU:ssa kilpailutilanne vaatii, eliikä silloin meidän täytyy pistää toimeen tämä asetus muilta osin. Olisin kysynyt arvon ministeriltä siitä, millä tavalla tämä julkisuusasia tässä nyt voidaan sitten varmistaa. Kertokaa, muuttuuko joku tässä julkisuusasiassa. Se on minun mielestäni nyt keskeistä. Muilta osin toivon, että todellakin ymmärretään, että nyt pistetään se arvopaperiasetus toimeen. Suomen poikkeuspykälä säilyy siellä.

14.23 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallintarekisteri näyttää todellakin olevan tällainen kummallinen pöpö. Se ui tänne uudelleen ja uudelleen, vaikka eduskunta on eri yhteyksissä selvästi ilmoittanut, että ei halua omistusta piilottavia järjestelyjä. Voi ajatella niinkin, että tämä vaihtoehto, että ulkomaisten kautta tämä piilottelu tehdään, on meidän kannaltamme kaikkein huonoin vaihtoehto. Se johtaa siihen, että tietoa ei tule, ja sitten tulee monenlaista muuta ongelmaa tämän piilottelun kautta liittyen myös verotusseuraamuksiin.

Kun täällä on kerrottu, että tämä EU-asetus antaisi kuitenkin mahdollisuuden siihen, että me voisimme panna kansallisesti tiukemmat normit myös ulkomaan toimintojen osalta suomalaisille toimijoille, niin tiedustelen ministeriltä: onko ministeri tutustunut tähän puoleen, eli oletteko pyytäneet selvittämään, voiko Suomi tehdä tältä osin tiukemman lainsäädännön, joka pakottaa myös suomalaiset ulkomailla toimimaan meidän lakiemme mukaisesti?

14.24 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä hallituksen esityksessä lukee, että esitys on annettava kiireellisenä, niin kysyisin ministeriltä: mitä tapahtuu, jos Suomi nyt kieltäytyy tästä eikä pistä toimeen sitä, mitä EU-asetuksessa vaaditaan?

14.24 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella kummalliselta tuntuu tämä keskustelu täällä. Ei voi välttyä siltä vaikutelmalta, että jonkinlaista vatuloinnin tai petoksen makua tässä nyt on hallituksen taholta. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Viime syksynä selkeästi hallituksesta ilmaistiin, että tämä esitys on nyt kuollut ja kuopattu ja sitä ei enää tuoda, ja kyllä minusta vaikuttaa siltä, että hallitus nyt puhuu osatotuuksia esitellessään tätä lakia, sillä on kuitenkin niin, että vaikka suomalaisille ei olla sallimassa hallintarekisteröintiä poistamalla koko hallintarekisteröinnin kieltä, niin kuitenkin

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

kaan Suomi ei edellytä nykyisen suoran omistuksen järjestelmämme jatkumista, minkä kuitenkin voisimme tehdä. Eli tässä on selvä poliittinen valinta tehty hallituksessa: avoimuus vähenee. Miksi te ajatte tällaista esitystä? On pakko kysyä.

14.25 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmettelen tätä opposition asennetta näihin asioihin. Te kaivelette kaikkia karmeita pelkoja jostakin syvistä mustista syövereistä. (Välihuutoja vasemmalta) Varmaan te kohtapuoliin ette uskalla liikkua pimeään aikaan ulkona, kun mörkö voi viedä teidät tai jotain muuta voi tapahtua. Aivan kuten ministeri asian esitteli — ja viittaa edustaja Essayahin äsken käyttämään puheenvuoroon — niin eihän tässä ole sen kummemmasta asiasta kysymys kuin Suomen velvollisuudesta laittaa tämä arvopaperikeskusasetus täytäntöön, aivan kuten edustaja Essayah äsken totesi. Olisikohan parasta tässä talossa pikkuhiljaa ruveta tekemään sellaista politiikkaa ja oppositionkin yhtyä siihen, että tässä maassa yritykset viihtyvät ja tänne kannattaa sijoittaa? Jos me jatkuvasti pelkoja ja mörköjä näemme, tässähän käy pian aikaa niin, että yritykset toteavat, että eihän tänne kannata investoida eikä tänne kannata tehdä yhtään mitään, ja meillä on sen jälkeen miljoona työtöntä lisää. Tätäkö te haluatte? Hyvänen aika, jatkuvaa pelottelua. En jaksa ymmärtää teidän asennettanne, en millään.

14.27 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on tiedetty, että kokoomus ja ministeri Stubb tätä hanketta ajavat härkäpäisesti, mutta se on nyt uutinen, että keskusta on liittynyt tähän joukkoon. Kukaan täällä ei ole vastustanut sitä, että tämän arvopaperiasetuksen mukainen lainsäädäntö laitetaan voimaan täällä, tehtäköön se selväksi. Ja vielä mitä tulee tähän kysymykseen, minkä Essayah nosti esiin, niin kyllä, meidän on laitettava tämä oma lainsäädäntömme, emmekä sitä vastusta, (Hannu Hoskonen: Kuinka se tehdään?) mutta, arvoisa puhemies, nyt tämä porsaanreikä, joka tänne jää yhtiöille, mahdollisuus laskea ulkomaisten keskusten kautta, itse asiassa saattaa jopa vaarantaa tämän koko Suomi-poikkeuksen. Se on vähän sama asia kuin jos sanottaisiin, että Alkolla on vain osittain tämä monopoli, se saattaisi vaarantua tästä.

Arvoisa puhemies! Kysyn nyt ministeriltä: oletteko valmiita täydentämään esitystä ja kieltämään tämän porsaanreiän, jonka olette tänne ujuttaneet?

14.28 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei oppositio pelottele tai mörköjä jahtaa. Oppositio toi viime syksynä voimakkaasti esille sen, että me olemme neuvotelleet arvopaperiasetukseen poikkeuksen, meidän ei tarvitse hyväksyä hallintarekisteröintiä, me korjasimme ministerin vääriä tietoja. Se on nimenomaan opposition tehtävä. Ja se on selvää, että arvopaperikeskusasetus pitää laittaa voimaan, mutta se, mitä me kritisoimme, on se, että haudatuksi ja kuopatuksi luvattu hallintarekisteröinti tai omaisuuden piilottelu ollaan tuomassa nyt tällä esityksellä takaportin kautta, ja tämän takaportin me haluamme tukkia. Toivoisin, että edustaja Hoskonen olisi sillä linjalla, millä esimerkiksi keskustan edustaja Anttila oli vielä viime syksynä — sanoi, että tätä ei pidä edistää — ja edustaja Turunen talousvaliokunnan puheenjohtajana on ollut hyvin kriittinen julkisuudessa tätä nykyistäkin esitystä kohtaan.

14.29 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka suomalaisyhtiöt ovat voineet laskea liikkeelle osakkeita ulkomaisissa arvo-osuusjärjestelmissä syyskuusta 2014, niin meillä ei ole tiedossa yhtään tapausta, että tällaista olisi koskaan

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

tapahtunut. Tämä mahdollisuus on tälläkin hetkellä olemassa, ja yksiselitteisesti, kuten ministeri asian esitteli — kiitos esittelystä — me emme ole tällä esityksellä laajentamassa hallintarekisteröintiä yhtään minnekään.

Haluaisin kyllä kuulla nyt oppositiolta näitä näkemyksiä siitä, minkälaisia kansallisia lakeja me voimme muka laatia, joissa voisimme rajoittaa EU-asetusta tai ulkomaiden lainsäädäntöä. Minä en ainakaan tiedä, että tällaisia lakeja kyettäisiin säätämään. Haluan myös muistuttaa, että tämä on valtiovarainministeriön lisäksi myös oikeusministeriön arvio, että tällä tavalla ei voida toimia.

14.30 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministerin puheiden suhteen on todellakin syytä olla tarkkana. Ministeri painotti kolmeen kertaan, että arvo-osuuslakiesitys ei laajenna hallintarekisteröintiä Suomessa, avainsana on "Suomessa", mutta tämä esitys laajentaa ulkomaille. Nykyään laitton menettely tulee lailliseksi. Esityksessä on siis porsaanreikä, joka romuttaa tämän Suomen erinomaisen mallin. Kuulimme, että Suomi ei voi vaikuttaa ulkomaisten hallintarekistereiden toimintaan. Ei tietenkään, mutta Suomi ja Suomen eduskunta voi vapaasti ja sen velvollisuus on säätää laki, joka estää Suomen kansalaisia siirtämästä omistusta ulkomaiseen hallintarekisteriin. Ministeri Stubb, lisätäänkö tällainen säädös lakipakettiin, jotta tämä erinomainen Suomen malli saadaan säilytettyä, niin kuin erittäin voimakas kansallinen tahto viime talvena vaati? Ehkä muistatte.

14.31 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tulee mieleen sanonta, että työmies on palkkansa ansainnut. Kyllä valtiovarainministeri koko palkan edestä saa ryöpytystä tässä salissa.

Tämä arvopaperikeskusasetus. Hallituksen esitys on nyt annettu. Onhan se erilainen kuin se, mikä oli aikaisemmin tyrkällä ja tarjolla. Käsittelystä sen verran, että talousvaliokunta ryhtyy tätä hallituksen esitystä ensi viikolla käsittelemään. Me tulemme käsittelemään sen hyvin huolellisesti, ja mitä tulee pelkotiloihin tai sanoihin, mitä täällä on sanottu, niin kyllä tässä kaikilla meillä on yhteinen tahto, että avoimuus tässä säilyy. Kyllä talousvaliokunnassa varmaan sitten katsotaan, että meidän kaikkien yhteinen tahtotila tältä osin myöskin lainsäädännön kautta toteutuu.

14.32 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tässä salissa on kuulun ymmärtämisessä ongelmia, niin minusta tuntuu, että se on kyllä hallituspuolueiden keskuudessa. (Eero Heinäluoma: Osassa!) Itse asiassa valtiovarainministeri Stubb kuvasi tämän opposition esille nostaman ongelman varsin hyvin omassa esittelypuheenvuorossaan. Tämä esitys ei tarkoita sitä, että hallintarekisteröintiä mahdollistetaan Suomessa. Mutta se kyllä mahdollistaa sen, että suomalaiset sijoittajat voivat käyttää hallintarekisteriä ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. Tämä on se ensimmäinen ongelma, jonka oppositio nyt on nostanut esille, ja se luo aivan selvän porsaanreiän tähän järjestelmään.

Toinen ongelma on se, että hallitus ei myöskään käytä niitä mahdollisuuksia, mitä hallituksella olisi tämän porsaanreiän tukkimiseksi. Minäkin haluan kysyä valtiovarainministeri Stubbilta: Miksi hallitus ei ole ottanut lähtökohdaksi sitä, että arvopaperikeskusten myös tulee tarjota näitä suoraan omistukseen perustuvia tilejä? Tuleeko hallitus esimerkiksi esittämään, että luodaan sanktioita niille sijoittajille, jotka rikkovat tätä hallintarekisterikieltoa?

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

14.33 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on se käsitys, että yksi EU:n peruspilareita on se, että on vapaa pääomien liikkuvuus. Jos täällä salissa nyt esitetään opposition puolelta, että pitäisi säätää laki, jolla estetään Suomen kansalaisia viemästä pääomia ulkomaille ja sijoittamaan ne siellä, kuinka haluavat, noudattaen EU-lakia, niin onhan tämä keskustelu aika erikoista. Minä nyt kehottaisin kuitenkin vähän arvioimaan, että jos me aikanaan olemme menneet EU:n jäseneksi, niin pidetään niistä periaatteista kiinni. Jos sitten halutaan, että erotaan EU:sta ja siirrytään markkaan, niin tänne tulee kyllä Väyrysen aloite, voitte kannattaa sitä. (Naurua)

14.33 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme todellakaan voi estää sitä, että muualla Euroopassa hallintarekisteri on hyvin yleinen muoto. Tänäkin päivänä on ihan laillista perustaa sijoitusyhtiö johonkin toiseen maahan ja sitä kautta sijoittaa suomalaisiin osakkeisiin ja maksaa niistä verot ihan normaalisti siellä maassa, missä tämä sijoitusyhtiökin sattuu olemaan. Siinä ei ole mitään sellaista, mikä olisi jollakin tavalla niin kuin veronkiertoa tai jollakin tavalla rikollista toimintaa. Siinä mielessä tuntuu, että tämä keskustelu on aika erikoista. Toivoisinkin, että todellakin ymmärrettäisiin se, että me emme ole luopumassa siitä Suomen hyvästä suoran omistamisen järjestelmästä.

Ehdottomasti, kun olen itse ollut sitä asiaa EU:ssa parlamentissa edistämässä, niin totta kai toivon, että se edelleenkin jatkuu ja tämä läpinäkyvyys meillä suomalaisessa osakeomistamisessa säilyy. Tosiaan vielä vetoan ministeriin, että ministeri erityisen huolellisesti tätä julkisuuspuolta nyt toisi esille, muuttuuko mikään tämän julkisuuden suhteen (Puhemies koputtaa) ja tietojen saannin suhteen nyt suomalaisille.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Aalto, Kalmari, Skinnari, Hoskonen, Sarkkinen, ja sitten tarjoan ministerille mahdollisuutta vastata, ja sitten katsotaan, halutaanko vielä keskustella.

14.35 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Olisi täysin riittävää, että esityksessä todettaisiin se, että suomalaisella yhtiöllä on vapaa liikkeeseenlaskuoikeus missä tahansa EU-jäsenvaltiossa. Mutta tällöin pitäisi pystyä vaatimaan — ja Suomella on täysi komissionkin antama mahdollisuus vaatia — että kyseessä olevaan maahan sijoitettu arvopaperikeskus tarjoaisi myös suoria tilejä, joiden perusteella yhtiö voisi ylläpitää ajantasaisia osakasluetteloita. Tämä voitaisiin myös tehdä tähän yhteyteen niin, että sanktioidaan, jos joku toimii toisella tapaa. Niin me pystymme hillitsemään tätä hallintarekisteröintiä. Kaikki mahdollisuudet teillä on. Komissio antaa Suomen hyvän mallin säilyä. Te päätätte, kuinka tässä toimitaan.

14.36 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen hyvä malli säilyy, ja me emme todellakaan voi eurooppalaisiin hallintarekisterikeskuksiin suomalaisella lainsäädännöllä vaikuttaa. Mutta halusinkin tämän puheenvuoron sen takia, että tiedän, että valtiovarainministeri Stubb ja muut henkilöt, jotka ovat EU:ssa vaikuttaneet, ovat vieneet kovasti tätä läpinäkyvyyden periaatetta eteenpäin. Kysyisinkin, jos mahdollista, voisiko ministeri avata hieman tätäkin puolta. Mitä toimia yritetään tehdä sen hyväksi, että veronkierto ei jatkossa olisi mahdollista?

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

14.36 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miksi me olemme huolissamme? Vuonna 2010 tehdyn tutkimuksen mukaan kansainvälisen sijoitustoiminnan tuotoista jätettiin ilmoittamatta noin 800 miljoonaa euroa, eli puhumme aika isosta asiasta. Tähän liittyen toteaisin sen, että minä pyydän tutustumaan myös tähän asetukseen, lukemaan sen sanasta sanaan EU-tasolta, koska se, mitä asiantuntijat sanovat niin Brysselissä kuin täällä Helsingissä, antaa kyllä aivan toisenlaisen kuvan kuin mitä tänään täällä on keskusteltu. (Touko Aalto: Juuri näin!) Talousvaliokunta, kuten meidän puheenjohtajamme totesi, tulee varmasti paneutumaan ja kampaamaan tämän todella huolella: mistä on kysymys, mihin tämä johtaa, ja miten me voimme yhtenäisesti ehkä vaikuttaa siihen, että tämä suomalainen malli tulisi malliksi koko Euroopalle. Tämä on hyvä malli, joten vie-dään sitä eteenpäin.

14.37 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että edellisissä puheenvuoroissa edustaja Essayah ja edustaja Eestilä nostivat esille todel-lakin sen, että Suomessa järjestelyt ovat kunnossa ja tämä nyt esillä oleva asia täydentää tätä Euroopan unionin antamaa velvoitetta meille ja laitamme tämän asetuksen ajan tasalle tässä maassa. Pitää muistaa sekin tosiasia, että yritystoiminta hakeutuu sellaisille alueille, joissa yritystoiminta on kannattavaa. Jos me rupeamme pakkosääntöjä tekemään — kun olemme, kuten edustaja Eestilä totesi, valinneet tämän Euroopan unionin avoimen talou-den maailman, jossa yritykset voivat vapaasti valita maan, minne he sijoittuvat — ovatko yritykset täällä vai menevätkö lahden eteläpuolelle tai minne ne menevät?

Tärkeää on saada tämä suomalainen talouselämä kuntoon. Esimerkiksi tämä yhteiskun-tasopimus, jota nyt on väännetty hyvin pitkään, on yksi askel tässä ketjussa, jotta saamme tämän suomalaisen systeemin pelaamaan, työpaikkoja syntymään ja valtiontaloutta tervehd-tytettyä. Samalla se vaikuttaa kotitalouksiin hyvin positiivisesti. Jos me jatkuvasti näem-me joka asiassa mörköjä, se johtaa siihen, että meitähän ruvetaan pelkäämään, ja sellaiseen maahan ei kukaan yritys halua edes sijoittaa saatikka sitten muuta toimintaa harkita. (Outi Alanko-Kahiluoto: Ei saa pelotella!) — Minä kerroin vain, miten asia on.

14.38 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen lainsää-däntöä on todellakin tarpeen yhteensovittaa EU:n sääntelyn kanssa. Tämä yhteensovitta-minen on viivästynyt, sillä valtiovarainministeriö on halunnut käyttää tätä uudistustarvetta tekosyynä uittaa hallintarekisteriä Suomeen toistuvasti. Jo kolme hallintarekisteröintiesi-tystä on kaatunut, ja samalla tämä sinänsä tarpeellinen lainsäädännön uudistustyö on jää-nyt vaiheeseen. Me tarvitsemme lainsäädännön uudistusta, mutta me emme tarvitse hallin-tarekisteröinnin laajentamista.

EU-säädännön mukaan yhtiöillä tosiaan on oikeus valita, missä ne laskevat arvopape-rinsa liikkeelle, eikä Suomi voi määrätä sitä, miten ulkomaalaiset arvopaperikeskukset toi-mivat. Sen sijaan Suomi voi säätää lakeja, joilla veloitetaan suomalaisia yhtiöitä tai sijoit-tajia noudattamaan tiettyjä sääntöjä. Tässä lakiesityksessä ei kuitenkaan valitettavasti esi-merkiksi esitetä yhtiölle vaatimusta tuntea todelliset omistajat tai suomalaisille sijoittajille sanktioita, mikäli he käyttävät hallintarekistereitä. Näitä keinoja kannattaisi miettiä, sillä emme kai halua helpottaa veronkiertoa ja (Puhemies koputtaa) harmaata taloutta?

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Stubb, 5 minuuttia puhujakorokkeelta.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

14.40 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille kysymyksistä ja kommenteista. Ehkä tähän alkuun kaksi yleistä havaintoa. Yritän sitten purkaa sitä hyvien kysymysten sumaa, jonka äsken kuulin.

Ensimmäinen yleinen huomio on tietysti se, että koko arvopaperikeskusasetushan perustuu yhteen EU:n perusvapauksista eli siihen, että pääomat meidän alueellamme vapaasti liikkuvat. Toinen huomio liittyy asetuksen asemaan EU-lainsäädännössä. Sitähän sovelletaan sellaisenaan suoraan meidän kansalliseen lainsäädäntöömme päinvastoin kuin esimerkiksi direktiiviä, joka pitää ikään kuin hengessään tuoda meidän lainsäädäntöömme mutta jota ei sovelleta sellaisenaan. Meillä todellakin on hallintorekistereiden kohdalta tässä poikkeama.

Tässä tuli muutamia kysymyksiä. Ehkä ensimmäinen oli, miksi suomalaisille sijoittajille on sallittua hallintarekisteröidä ulkomailla suomalaisia osakeomistuksiaan, eikä se ole vastoin Suomen lakia — se oli ehkä yksi tällainen kysymysrypäs, joka näkyi. Minä haluan uudemman kerran korostaa, että tämä lakiehdotus ei sisällä hallintarekisteröinnin laajentamista Suomessa, niin kuin moni tässä matkan varrella totesi, mutta tämä ei kuitenkaan vaikuta ulkomaiden lainsäädäntöön. Jos suomalainen pörssiyhtiö laskee osakkeita liikkeeseen toisessa EU-maassa, säilytykseen sovelletaan EU:n arvopaperikeskusasetusta ja kyseisen maan lainsäädäntöä. Hallintarekisteröinti, kuten totesin, on käytössä useimmissa EU-maissa, esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa, emmekä me voi omalla lainsäädännöllämme rajoittaa tätä EU-asetusta tai muiden maiden lainsäädäntöä. Se on se lähtökohta tähän näin.

Toinen kysymysrypäs, joka lähti liikkeelle: Oikeastaan koko ajan kysytään, onko hallintarekisteröinti mukana tässä esityksessä. Kyllä minä edelleen vastaan siihen, että me emme esitä hallintarekisteröinnin laajentamista. Laki tulee kieltämään yksiselitteisesti tulevaisuudessakin tilinhoitajia, esimerkiksi pankkeja, hallintarekisteröimästä suomalaisten sijoittajien osakkeita suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä.

Sitten tässä oli kysymyksiä siitä, miksemme sitten rajoita ikään kuin sijoittajan toimia. Edustaja Lindtman, miksemme rajoita sijoittajan toimia sitten noin muutoin? No, siis sijoittajan velvollisuus käyttää suoraa tiliä ulkomailla ei perustuisi mihinkään EU-säännöksiin. Kyse olisi siis puhtaasti kansallisesta lisäsääntelystä, joka kohdistuisi vain suomalaisten yhtiöiden osakkeisiin. Tässä on sellainen perusongelma, että jos me katsomme Helsingin pörssiä, niin viimeisten lukujen mukaan, joita olen nähnyt — ja olen varovainen prosenttilukujen kanssa — noin 46 prosenttia Helsingin pörssistä on ulkomaalaisten omistuksessa. Meidän pelkomme tietysti tässä vaiheessa on, että jos tämä ehdotus ohjaisi sijoittajat sijoittamaan ulkomaalaisiin osakkeisiin tai muihin arvopapereihin, niin tällä voisi olla negatiivisia pitkän aikavälin vaikutuksia suomalaisten yritysten pääoman saantiin, investointiin ja sitä kautta työllisyyteen. Tästä kärsisivät etenkin pienet pörssiyhtiöt ja listausta suunnittelevat yhtiöt. Lisäksi Suomessa ei ole sijoittajaa valvovaa viranomaista, eli ulkomailla tapahtuvaa toimintaa ei edes pystyttäisi valvomaan Suomesta käsin.

Sitten oli yksi kysymysrypäs, joka liittyy ikään kuin julkisuuteen, viranomaisten tietojen saantiin ja verotietojen vaihtoihin. Osakasluettelohan on siis edelleen saatavissa ihan niin kuin ennenkin, siis Suomessa liikkeelle lasketun osakkeenomistajaluettelo, Euroclear Finlandista, kuten nytkin, ja osakasluettelossa näkyy jo loppuomistaja ja hallintarekisteröinnin hoitaja. Taas ulkomailla liikkeelle lasketun osakkeen omistajaluettelo on saatavilla yhtiön pääkonttorista, ja osakasluettelossa näkyy joko loppuomistaja tai hallintarekisteröinnin hoitaja. Viranomaisten tietojen saanti: se tulee edellyttämään paljon tietojen vaih-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

toa, ja siihen me pyrimme jatkuvasti puuttumaan ja keskittymään sekä OECD:n tasolla että EU-tasolla ja sitten totta kai myös valtioiden välisten sopimusten kautta. Eli veroviranomaisten tietojen saanti turvataan kansainvälisellä automaattisella verotietojen vaihdolla, ja kansainvälisellä automaattisella tietojen vaihdolla saatu tieto on ensisijaisesti kuitenkin vain veroviranomaisten käytettävissä.

Siinä oli kutakuinkin se kysymysrypäs, jonka tuosta äsken kirjasin. Ehkä vielä edustaja Turusen huomioon: Todellakin tähän menee nyt valiokuntakäsittelyyn. Minusta on hirveän tarkkaa ja hirveän tärkeää, että valiokunta käy tämän juurta jaksain läpi. Se on, totta kai, moneen otteeseen käyty läpi. Tässä taidettiin mainita kolme kierrosta hallintarekisterikonaisuutta meidän eri viranomaisemme toimesta, meidän ministeriöissämme, ja totta kai se on käynyt myös, kuten ehkä edustaja Skinnari taisi todeta, valiokunnissa useaan otteeseen. Nyt kannattaa katsoa, mikä on EU-lainsäädännön ja meidän lainsäädäntömme puitteissa mahdollista, ja kuulla sitten siitä asiantuntijoita. Me olemme nyt pohjanneet tämän esityksen parhaaseen mahdolliseen olevassa olevaan tietoon, ja tämä esitys — todellakin vielä kerran korostan — ei sisällä hallintarekisteröinnin laajentamista Suomessa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten on ilmeisesti vielä halua jatkaa keskustelua, edustaja Lindtman.

14.45 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, ei kukaan täällä ole esittänyt, että täällä Suomen lainsäädännöllä ruvettaisiin säätämään ulkomaisia arvopaperikeskuksia. Ei se ole mahdollista. Mutta se, mitä voidaan tehdä, minä te mielestäni äsken tunnustitte, on se, että me voisimme omalla lainsäädännöllämme kieltää suomalaisia yhtiöitä hallintarekisteröimästä ulkomaiden kautta. Mutta sanoitte juuri äsken, että ette halua sitä tehdä. Eli tällainen mahdollisuus on olemassa. Eli tämä porsaanreikä, joka tänne on nyt ujutettu, on mahdollista tilkitä, ja siihen muuten on olemassa malli: VM:n virkamiesmuistio 2014. Siellä on olemassa valmis malli, mutta te ette halua ottaa sitä käyttöön. Ja mikä pahinta, nyt kun tämä porsaanreikä tänne jää, niin se voi vaarantaa tämän Suomen saaman poikkeussäännön. Nimittäin se on vain sillä ehdolla, että kansallista lainsäädäntöä ei ole kumottu, muutettu tai sen tavoitteet eivät ole enää ajankohtaisia. Tämä porsaanreikä saattaa vaarantaa Suomen poikkeuksen. Toivottavasti se ei ole teidän tavoitteenne koko tämän ajatuksen takana, kun te toitte tämän porsaanreiän. Vielä kerran: miksi ajatte tätä kuin käärmettä pyssyyn?

14.47 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me tarvitsemme kipeästi suomalaista työtä, ja suomalainen työ syntyy investoinneista, ja investoinnit tarvitsevat pääomia. Jos meillä Suomessa on erilainen lainsäädäntö tänne tuleville ja omille pääomillemme, niin miten suomalaisen työn käy? Kysymys valtiovarainministerille.

14.47 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Stubb väisti suorastaan pujottelijan notkeudella tämän itse kysymyksen. Tosiasiaan on, että tämä esitys laajentaa hallintarekisteröintiä, ei Suomessa mutta ulkomailla. (Eduskunnasta: Juuri näin!) Hän sanoi, että emme voi vaikuttaa muiden maiden lainsäädäntöön. No, emme tietenkään, mutta voimme vaikuttaa Suomen lainsäädäntöön täällä Suomen eduskunnassa. Kysyn siis vielä uudestaan kysymyksen: haluatteko lisätä tähän lakipakettiin sellaisen säännöksen, joka pitää voimassa nykyisen Suomen mallin siten, että suomalaisia sijoittajia

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

estetään siirtämästä omistuksiaan ulkomaisiin hallintarekistereihin, niin että tämä erinomainen Suomen malli säilyy, että tämä porsaanreikä tukitaan? (Outi Alanko-Kahiluoto: Hyvä kysymys!)

14.48 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä yleisöjulkisuudesta, joka on noussut esille monissa puheenvuoroissa: valtiovarainministerin oma virkamieshän on todennut muun muassa Yleisradiolle, että jos suomalaiset sijoittajat alkavat käyttää tätä mahdollisuutta käyttäen hallintarekisteriä ulkomaiden kautta ja jos ei ryhdytä toimenpiteisiin Suomessa näiden porsaanreikien tukkimiseksi, niin se tulee vaikuttamaan yleisöjulkisuuteen, eli todennäköisesti yleisöjulkisuus ei tule säilymään nykytasolla.

Minäkin haluan toistaa kysymykset valtiovarainministeri Stubbille siitä, miksi hallitus ei käytä niitä mahdollisuuksia, mitä hallituksella on näiden porsaanreikien tukkimiseksi. Eli miksi hallitus ei esimerkiksi edellytä tämän artikla 38:n poikkeuksen nojalla, että näiden arvopaperikeskusten tulee tarjota suoraan omistukseen perustuvia tilejä, ja tuleeko hallitus esittämään, että hallintarekisteröintikieltoa rikkoville tulee sanktioita?

14.49 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koska uskon ja oletan, että valtiovarainministeri Stubb vastaa edustaja Harakan ja Anderssonin kysymyksen, niin kysyn hieman toista asiaa. Hallituksen esityksestä herää kysymys, onko hallituksen tarkoituksena olla aktiivisesti käyttämättä hyväkseen Suomi-poikkeusta eli suoran omistuksen järjestelmän jatkumista. Tässä ihmisillä on pelko nimenomaan siitä, että ikään kuin portit aukeavat, että suomalaiset yhtiöt voivat alkaa laskea liikkeelle osakkeita muun muassa luxemburgilaisessa arvopaperikeskuksessa, joka ei tarjoa mitään muuta kuin sitä hallintarekisteröintiä. Tämän porsaanreiän me tahdomme tukkia. Siihen on olemassa keinot. Vastatkaa: kuinka tahdotte tehdä?

14.50 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin todeta sen, että kyllähän tässä on se tilanne, että suomalaisen pääoman saanti tai listautuminen muka ei toimisi. Meillähan on ollut hieno tilanne siinä, että päinvastoin kuin usein väitetään, meidän pörssiin on tullut lisää listautumisia ja listautuminen on siinä mielessä piristynyt. Ja toteaisin myös sen, että suomalainen malli edelleen on hyvin hintakilpailukykyinen. Maksaa suunnilleen yhden lounaan, noin 7 euroa, tehdä yksi kauppa, kun se esimerkiksi Lontoossa on ehkä noin 20 euroa.

14.51 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voimassa oleva arvopaperikeskusasetus turvaa Suomen nykyisen suoraan omistukseen perustuvan mallin säilyttämisen. Ja Suomen malli on tehokkaan verottamisen ja harmaan talouden torjunnan kannalta paras olemassa olevista järjestelmistä. Poikkeussääntö on kuitenkin voimassa vain niin kauan kuin kansallista lainsäädäntöä ei ole muutettu tai kumottu ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa. Jos Suomi nyt lipsuu vaatimuksestaan suomalaisten suorasta omistuksesta ja näkemyksestään suoran omistamisen tavoiteltavuudesta ja parhaudesta, on kyseenalaista, onko tämä Suomen neuvottelema erittäin hyvä poikkeuspykälä enää voimassa. Haluaisinkin kysyä ministeriltä, näettekö tämän uhkakuvana vai onko tämä kenties jopa esityksen taustatarkoitus.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

14.51 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän keskustelun uutinen on se, että te myönsitte, että tällainen kansallinen lainsäädäntö, jolla tämä porsaanreikä tukittaisiin, olisi mahdollista tehdä. Mutta sanoitte, että sitä ei haluta tehdä, että te ette halua tehdä kansallista sääntelyä suomalaisille yrityksille, koska pelkäätte yritysten rahoituksen saannin heikkenevän. No, ei sekään oikein pidä paikkaansa, nimittäin tämä meidän esittämämme korjaus, jolla korjattaisiin tämä Stubbin porsaanreikä, koskisi vain niitä suomalaisia yhtiöitä, jotka vaihtavat ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Ja voi myös esittää kysymyksen, kärsisikö näiden yritysten rahoituksen saanti merkittävästi, (Eduskunnasta: Ei!) jos ne velvoitettaisiin käyttämään suoraa tiliä. No, kaikki tietävät, että ei kärsisi, joten tämäkin on vain tekosyy. Herää kysymys, ministeri Stubb, miksi te kerta toisensa jälkeen ajatte tätä kuin käärmettä pyssyyn.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb, 3 minuuttia. Siitä paikaltaankin voi puhua.

14.53 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb:** Kiitos, arvoisa puhemies! Muutama huomio näihin kysymyksiin.

Ensimmäinen liittyy siihen, miten suomalaisen työn käy. Ja nythän tietysti aina, kun puhutaan taloudellisista kokonaisuuksista, on vaikeaa hahmottaa, mikä on rahoitusmarkkinoiden merkitys kokonaistaloudelle. Nehän toimivat ikään kuin kehon verisuonet tavalla tai toisella: ilman rahoitusmarkkinoita meillä ei ole yrityksiä, ja ilman yrityksiä meillä ei ole kasvuja, tavaroita, palveluita, ja ilman näitä meillä ei ole myöskään tuotteita. Me pyrimme, totta kai, maksimoimaan Suomessa sekä suomalaisen että kansainvälisen pääoman ja sitä kautta pitämään huolen siitä, että kehon verisuonet myös tulevaisuudessa työllistävät. Siihen liittyy sitten tämä varsinaisen EU-asetuksen toimeenpaneminen.

Täällä on paljon käytetty sanaa "porsaanreikä", myös ehkä "käärmettä pyssyyn" on muutaman kerran ollut tässä esillä. Haluan vielä kerran sanoa, että tässä ei ole ujutettu järjestelmään minkäänäköistä porsaanreikää eikä ole pyritty ajamaan hallintarekisteriä kuin käärmettä pyssyyn vaan tämä ehdotus tulee suoraan EU-asetuksesta, ja me emme voi kotimaisin keinoin sitä rajoittaa. (Välihuutoja vasemmalta) Minun ymmärtääkseni me emme voi sitä kotimaisin keinoin rajoittaa. Silloin te voitte katsoa tätä valiokunnassa todella tarkkaan, ja voimme vielä silloin käydä yhden keskustelun tämän kautta. Mutta minun käsitykseni on, että sitä ei voi tehdä.

Viimeinen huomio liittyy listautumisiin ja näihin investointeihin. Kyllä, pientä positiivista pohjavirettä on Helsingin pörssissä, edustaja Skinnari. Meillä on tällä hetkellä 126 yritystä Helsingin pörssissä, ja itse asiassa viisi on tullut lisää viime vuonna, kun taas First Northia on tällä hetkellä 16, ja niitä taisi tulla seitsemän lisää viime vuonna. Ja totta kai meidän tavoitteenamme on se, että mahdollisimman moni suomalainen yritys listautuu, mutta se tarkoittaa myös sitä, että me emme lähde radikaalisti rajoittamaan meidän rahoitusmarkkinoitamme ja pidämme kiinni niistä EU-lainsäädännöistä, jotka meille tuodaan.

Meillä nimenomaan on nyt hallintarekisteröintiin poikkeama ja nimenomaan oikeastaan sen keskustelun kautta, jota me sekä julkisuudessa että sitten muutoin olemme tässä matkan varrella käyneet. Ja nyt sitten tämän jälkeen tämä esitys siirtyy valiokuntien käsittelyyn ja asiantuntijakuulemisiin. Katsotaan, nouseeko sieltä vielä esille joitain erityiskysymyksiä.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

14.55 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos valtiovarainministerille vastauksista ja hyvästä keskustelusta. Tässä ovat tulleet jo esille oikeastaan ne isot asiat, joihin varmasti talousvaliokuntakin sitten asiantuntijakuulemisissaan tulee loppujen lopuksi ottamaan kantaa.

Mutta kun oikeastaan haluaisin jotain positiivistakin sanoa, niin vielä haluaisin todeta tästä Suomen mallista sen, että kyllähän se suomalainen läpinäkyvyys ja, voisi sanoa, tällainen ajankohtaisen tiedon olemassaolo ovat jotain sellaista, mistä ilman muuta meidän tulee ja pitää pitää kiinni. Meillä on samalla mahdollisuus kehittää tällä suomalaisella mallilla esimerkiksi digitaalisia palveluita, luoda suomalaisia innovaatioita, mikä tässä äskenkin tuli esille, eli suomalaista työtä ja muun muassa tutkimustoimintaa, koska ala on kuitenkin hyvin globaali, kuten me tiedämme.

Mutta muutoksia on pakko tehdä, se on ihan selvä, ja asetuksia pitää noudattaa. Mutta millä tavalla ja miten niitä tulkitaan? Se on hyvä kysymys. Tähän liittyen pitää aina muistaa, että eduskunnalla on mahdollisuus päättää monista asioista — tämä siis riippumatta siitä, toimitaanko Suomessa vai ulkomailla — kun kysymys on Suomesta ja suomalaisista sijoittajista. Eli todellisuudessa on selvää, että Suomi ei voi säännellä muiden maiden lainsäädäntöä, mutta Suomi kuitenkin voi myös käytännössä edellyttää suomalaisilta yhtiöiltä ja suomalaisilta sijoittajilta suomalaisen sääntelyn noudattamista — siis suomalaisen sääntelyn noudattamista — riippumatta siitä, missä, miten ja milloin sijoittaja toimii.

14.58 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Esitys arvopaperien hallintarekisteröinnin mahdollistamiseksi suomalaisille sijoittajille kaatui viime vuonna kovalla rytinällä, ja hyvä niin, sillä asiantuntijoiden, kuten verottajan, syyttäjän, Tullin ja poliisin, mukaan hallintarekisteröinnin avaaminen helpottaisi veronkiertoa ja omistusten piilottamista ja vähentäisi yhteiskunnan avoimuutta. Tällä hetkellä Suomessa edellytetään arvopaperien suoraa omistusta eli rekisteriin kirjataan arvopaperin todellinen omistaja. Hallintarekisteröinnin salliminen tarkoittaisi sitä, että arvopaperien todellisten edunsaajien sijaan omistajaksi kirjataan vain arvopaperin säilyttäjä, yleensä pankki, ja tämä helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa. Käsittelyssä oleva arvopaperien säilyttämistä koskeva lakiesitys ei sinällään esitä hallintarekisteröinnin sallimista Suomessa, mutta se jättää oven auki omistusten julkisuuden hävittämiselle ja helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa ulkomailla.

Suomi neuvotteli itselleen EU:n arvopaperiasetukseen poikkeussäännön, jolla mahdollistetaan suoran omistuksen vaatiminen suomalaisilta sijoittajilta myös tulevaisuudessa. Nyt vaikuttaa kuitenkin siltä, että tällä esityksellä halutaan vesittää Suomen neuvottelemman asetuksen poikkeussäännös, jolla hallintarekisteröinnin kieltä pidetään edelleen voimassa suomalaisille Suomessa ja muissa EU-maissa. Jos poikkeussäännöt vesitetään, on todennäköistä, että varsinaisen hallintarekisteröinnin sallimista ryhdytään ajamaan myös Suomessa lähiaikoina.

Lakiesityksen ongelma on siinä, että suomalaisille mahdollistetaan hallintarekisterin kautta omistaminen ulkomailla. Lakiesitys mahdollistaa suomalaisille omistamisen epäsuorasti hallitun arvo-osuustilin kautta ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa, eli suomalaisilta ei enää jatkossa edellytettäisi arvopaperien suoraa omistamista, jos omistukset ovat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa. Lakiesityksessä veloitetaan kyllä suomalaiset yhtiöt varmistamaan sopimuksilla, että ne saavat ulkomaalaiselta arvopaperikeskukselta tie-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

dot osakasluetteloa varten. Kuitenkaan ei edellytetä, että näissä osakasluetteloissa lukisi todellinen omistaja, vaan esimerkiksi pelkkä hallintarekisteriä pitävän pankin nimi riittää.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys heikentäisi yleisöjulkisuutta, sillä se helpottaisi omistusten siirtämistä ulkomaille suomalaisen poliisin, syyttäjän, veroviranomaisten sekä median ulottumattomiin. Väärinkäytösten tutkinta vaikeutuisi, jos suomalaiset voisivat hallintarekisteröidä omistuksiaan ulkomaille. Kun hallintarekisteröinnistä tehdään nykyistä helpompaa ja siten kiinnijäämisriskikin pienenee, yksityishenkilöiden hallintarekisteröinti todennäköisesti lisääntyisi nopeasti ja siten kerättävät pääomaverotulot voisivat jo muutamassakin vuodessa alentua.

EU-lainsäädännön mukaan yhtiöillä on oikeus valita, missä ne laskevat arvopaperinsa liikkeelle, eikä Suomi tosiaankaan voi määrätä siitä, miten ulkomaalaiset arvopaperikeskukset toimivat. Sen sijaan Suomi voisi kyllä halutessaan säätää lakeja, joilla velvoitetaan suomalaisia yhtiöitä tai sijoittajia noudattamaan tiettyjä sääntöjä, jos näin haluttaisiin tehdä. Suomen lainsäädäntöä on tarpeen yhteensovittaa EU-säätelyn kanssa, ja tämä yhteensovittaminen on valitettavasti näiden hallintarekisteröintikierteiden takia viivästynyt, mutta toivottavasti tarpeellinen uudistamistyö saadaan nyt tehtyä.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti lakiesitystä korjataan valiokuntakäsittelyn aikana. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi siten, että edellytetään, että suomalaiset yhtiöt voivat valita liikkeellelaskupaikaksi vain markkinan, jolla sijoittajat voivat avata tilit omiin nimiinsä, sekä vaaditaan yhtiöiltä omistajien tuntemusta. Laissa olisi myös syytä mainita selvästi, että Suomi haluaa säilyttää omistuksen julkisuuden ja suoran omistuksen turvaavan säilytysmallin. Lisäksi olisi tarpeen sanktioida hallintarekisteröinnin kiellon rikkomisen. Tällä hetkellä hallintarekisteröinti on suomalaisille sijoittajille laitonta, mutta siitä ei tosiasiassa rangaista.

Arvoisa puhemies! Omistusten mahdollisimman suuri avoimuus on tärkeää valtioiden veropohjan varmistamisen ja rikollisuuden torjunnan kannalta. Markkinatalous voi toimia vain silloin, kun keskeiset toimijat ovat avoimia ja rehellisiä ja kaikki mahdollinen informaatio on saatavilla. Piilotetut omistukset lisäävät myös markkinahäiriön ja -kriisien riskiä samalla, kun ne vähentävät valtioiden veropohjaa ja mahdollistavat rikollisuutta.

15.02 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Hallintarekisteristä on tullut eräänlainen suomalaisen politiikan ikiliikkuja. Kerta toisensa jälkeen on yritetty kilpailun edistämiseksi tai suomalaisten osakkeenomistajien kustannusten alentamiseksi esittää hallintarekisteröinnin laajentamista koskemaan myös suomalaisia omistajia näin heikentäen osakkeenomistusten yleisöjulkisuutta ja viranomaisten tiedonsaantimahdollisuuksia. Tässä lakiesityksessäkin hallintarekisteri löytyy taas kerran, tosin kiertoteitse toteutettuna. Tilanne on erikoinen, sillä valtiovarainministeri Stubb ilmoitti vain noin neljä kuukautta sitten, että hallitus ei valmistelee hallintarekisteriä uudestaan missään muodossa ja että hallintarekisteri on haudattu ja kuopattu.

Tällä hetkellä Suomessa suomalainen omistaja ei voi käyttää hallintarekisteriä vaan omistukset rekisteröidään suoraan oikean omistajan omissa nimissä arvopaperikeskukseen. EU:n arvopaperikeskusasetuksen myötä, joka tähtää arvopaperikeskusten toiminnan harmonisointiin eri EU-maissa sekä kilpailun lisäämiseen, on suomalaisen yhtiön jatkossa mahdollista laskea osakkeita liikkeelle ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. EU-asetuksen mukaan EU:ssa toimivien arvopaperikeskusten on tarjottava asiakkaille ainakin kaksi erilaista osakkeiden säilytysmallia. Voi käyttää joko yhteiseroteltua tiliä eli niin sa-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

nottua laaritiliä, jossa voi olla useamman eri asiakkaan omistuksia, tai yksilöllisesti eroteltua tiliä, jossa on vain yhden asiakkaan omistukset. Valtiovarainministeriön tulkinnan mukaan yksilöllisesti eroteltu tili voi olla joko suoraan omistukseen pohjautuva tai pankin kautta tehty hallintarekisteröity tili. VM:n näkemyksen mukaan suomalaisessa lainsäädännössä ei voida määritellä, miten arvopaperien säilytys ja yksilöllinen asiakaserottelu järjestetään ulkomaalaisen arvopaperikeskuksen tai sen osapuolen järjestelmissä. Vaatimus suorasta omiin nimiin tehtävästä omistuksesta koskisi siis jatkossa vain tilanteita, joissa suomalaisen yhtiön osakkeet ovat suomalaisen arvopaperikeskuksen kautta järjestettyjä.

Tästä syystä tämä esitys kyllä synnyttää tilanteen, jossa suomalaiset voisivat hallintarekisteröidä omistuksensa ulkomaille. Se tarkoittaa, että omistusten yleisöjulkisuus heikkenee ja viranomaisten tiedonsaantimahdollisuudet heikkenevät merkittävästi. Tämän tulkinnan on vahvistanut muun muassa valtiovarainministeriön virkamies, joka Yleisradion haastattelussa on todennut, että kun yleisöjulkisuus kuitenkin on käytännössä sen varassa, mitä ulkomailla säädetään, niin jos arvopaperikeskustoiminta siirtyy ulkomaille, niin todennäköisesti yleisöjulkisuus ei tule säilymään nykytasolla.

Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella Suomi oli mukana neuvottelemassa arvopaperikeskusasetukseen poikkeuksen, jonka tavoitteena oli mahdollistaa jatkossakin suoraa omistusta niissä maissa, joissa tämä hyvä ja toimiva käytäntö tällä hetkellä on käytössä. Sen mukaan arvopaperikeskuksen ja sen osallistujien on tarjottava yksilöllistä asiakaserottelua sellaisen jäsenvaltion kansalaisille ja asukkaille ja siihen sijoittautuneille oikeushenkilöille, jossa tätä edellytetään sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka nojalla arvopaperit on luotu. Tätä velvoitetta sovelletaan niin pitkään kuin kansallista lainsäädäntöä ei ole muutettu tai kumottu, ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa.

Tämän esityksen huomattava riski piilee siinä, että Suomi muuttaa nyt lainsäädäntöään tavalla, joka vaarantaa tämän poikkeussäännön soveltamista jatkossa. Nykyinen hallitus on siis omilla toimillaan vesittämässä poikkeussäännön, jonka eteen edellinen hallitus teki töitä juuri tämän Suomessa käytössä olevan suoraan omistukseen pohjautuvan mallin säilyttämiseksi. Vaikka Suomi ei VM:n tulkinnan mukaan omalla lainsäädännöllään voi sitoa ulkomaalaista arvopaperikeskusta, voi Suomi asettaa vaatimuksen suorasta omistuksesta suomalaisille sijoittajille.

Aikaisempien kuulemiskierrosten yhteydessä useampi taho on ehdottanut, että hallintarekisteröinnin kiellon rikkominen tulisi sanktioida. Se olisi yksi tapa varmistua siitä, että omistusten julkisuus jatkuu Suomessa. Hallituksen pitäisi myös selvästi ilmaista, että halutaan säilyttää omistusten julkisuus ja julkisuuden turvaava säilytysmalli. Vaikka yhtiöt voivat jatkossa vapaasti laskea osakkeitaan liikkeelle missä tahansa EU:ssa, tulisi edellyttää, että ulkomaalaiset arvopaperikeskukset tarjoavat suoraan omistukseen pohjautuvia tilejä. Tämän lisäksi vasemmistoliitto kannattaa lähdeveron asettamista hallintarekisteröidyille osingoille, koska se mahdollistaisi puuttumista nykyiseen hallintarekisteriin liittyviin ongelmiin.

Lopuksi, arvoisa puhemies, toivon todella, että talousvaliokunta perehtyy tähän esitykseen huolella, että myöskin tarkasti selvitetään kaikkia niitä mahdollisuuksia, mitä meillä kansallisen lainsäädännön nojalla on näiden porsaanreikien tukkimiseksi.

15.08 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Yksi tosiasia on käynyt selväksi tässä keskustelussa: Hallintarekisteröinti laajenee. Ei Suomessa vaan ulkomailla. Tällä hetkellä laitton menettely olisi tulossa lailliseksi. Kuulimme perusteluita, että EU vaatii sitä. Ei vaadi.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

Toistan vielä: EU ei estä meitä tekemästä lainsäädäntöä, joka ei heikentäisi suomalaisen omistuksen julkisuutta ja avoimuutta. Me voimme tehdä ja meidän täytyy tehdä täällä Suomen eduskunnassa asiankuuluvat lait, ja se on meidän pakko tehdä, koska valtiovarainministeri ei ole joko kuullut tai ymmärtänyt viime talvena ilmaistua varsin voimakasta kansallista tahtoa Suomen mallin puolesta. Sitä halusivat kansalaiset, uskoakseni eduskunnan enemmistö sekä noin 90 prosenttia lausunnon antaneista viranomaisista: poliisi, Verohallinto ja Tulli.

Suomalaisten sijoittajien ulkomainen hallintarekisterioikeus romuttaisi sen poikkeuksen, jonka suomalaiset europarlamentaarikot — joista keskeisenä ministerin oma puolue-toveri Sirpa Pietikäinen — ansiokkaasti taistelivat. Toiston uhallakin: tähän lakipakettiin on saatava säädökset, jotka säilyttävät Suomen mallin eivätkä salli sen vesittyä. On hyvin erikoista, että ministeri ei ole edes selvittänyt tällaista vaihtoehtoa. Hän oli melko tietämätön ja epävarma siitä, voiko omaa lainsäädäntöä tehdä, ja vetosi, että valiokunta selvittäkseen. On melko uskomatonta, että valtiovarainministeri on jatkanut tätä oopperaa jo monta vuotta mutta ei ole selvittänyt tätä ydinasiaa: voidaanko Suomen erinomainen malli säilyttää vesittämättömänä? Eivätkö valtiovarainministeriö ja valtiovarainministeri ole todellakaan ymmärtäneet tai eivätkö halua ymmärtää, miksi lakiesitys viimeksi ajoi seinään?

Suomen mallia on siis puolustettava. Suomen mallia on puolustettava ennen kaikkea siksi, että se on parempi ja modernimpi kuin useimmissa Euroopan maissa. Valtiovarainministeri on useaan otteeseen todennut vähätellen, että suora ja avoin arvopaperiomistus on pakollinen vain muutamissa maissa, ikään kuin tämä itsessään olisi peruste heikentää säädöstä, joka on Suomessa parempi kuin muualla. Monissa Euroopan maissa pyöräilykypärä ei ole pakollinen — pitäisikö meidän sen takia heikentää omaa lakiamme ja heikentää lasten liikenneturvallisuutta?

Valtiovarainministeri on samoin todennut muun muassa tässä salissa 26. marraskuuta, että "kylmä tosiasia on se, että tänä päivänä, jos suomalainen haluaa kätkeä osakeomistustaan ulkomaille, sen pystyy erittäin helposti tekemään". Ja kun hänelle huomautettiin, että se on laitonta, hän totesi, että ilman muuta on laitonta. On erittäin erikoista, että valtiovarainministeri perustelee hallituksen esitystä sillä, että koska laitton toiminta on helppoa, se pitää laillistaa. Oikea vastaus on tietenkin se, että laittomasta toiminnasta pitää rangaista.

Tähän tarvitaan siis laki, joka nyt puuttuu. Onko se mahdollista? Kyllä se on. Tämä uutisena ministeri Stubbille. Itse asiassa valtiovarainministeriö ehdotti tätä itse kaksi vuotta sitten, joten meidän ei tarvitse kuin palata lakiesityksen aikaisempaan versioon. Valtiovarainministeriö esitti itse, että poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt eivät saisi siirtää omistustaan Suomesta ulkomaiseen hallintarekisteriin. Ei EU-asetus edellyttänyt mitään tällaista. Jos siis oli mahdollista estää suomalaisten omistuksen piilottaminen ulkomaille kaksi vuotta sitten, niin ilmeisesti se on valtiovarainministeriön mukaan mahdollista tänäänkin. EU-asetus ei siis vaadi heikentämään Suomen omistamisen avoimuutta, kunhan nämä tarpeelliset lisäykset lainsäädäntöön tehdään.

Jälleen kerran: Toisin kuin valtiovarainministeriö ja valtiovarainministeri väittävät, Suomen ei tarvitse heikentää omaa lakiaan, vaan EU-asetus toimii itse asiassa päinvastoin, se vie muuta Eurooppaa lähemmäksi Suomea. Asetushan vaatii niitä maita, joissa arvopaperikeskukset tarjoavat vain yhteiseriteltyjä eli hallintarekisteröityjä tilejä, tarjoamaan myös yksilöllisesti eriteltyjä tilejä. Niistä ei kaikissa tapauksissa ilmene omistuksen lopullinen haltija, mutta asetusta on aivan mahdollista tiukentaa. EU:ssahan on samaan aikaan voimakas tahto ja tarmo veronkierron ja veronvälttelyn estämiseksi. Direktiiviesitykset

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

ovat juuri eduskunnan käsittelyssä. Verottamattomien tulojen, harmaan talouden ja rahanpesun vastainen ohjelma tehostuisi, jos omistukset kautta Euroopan olisivat suoria ja julkisia kuten Suomessa. Sen sijaan, että hallitus nöyristelee — kaiken kukkuraksi vääristelyjen — EU-määräysten edessä, Suomi voi edistää veronkierron vastaista toimintaa Euroopassa omalla esimerkillään puolustamalla määrätietoisesti suoraa ja julkista omistamista.

Tosiasia siis on, arvoisa puhemies, että tämän lakiesityksen nojalla hallintarekisteröinti laajenisi. Ei voi kuin epäuskoisena ihmetellä tätä oopperaa, jossa hallintarekisteröinti tuodaan jälleen eduskuntaan — ensimmäisellä kerralla torvet soiden, toisella kerralla sammutetuin lyhdyin. Olisi luullut, että poikkeuksellisen vahva kansallinen tahto olisi velvoittanut Suomen hallituksen puolustamaan ja suojelemaan Suomen mallia. Toisin kävi.

15.14 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Sama viesti kuin edustaja Harakalla, vähemmällä retoriikalla.

Ongelma on siis se, että hallintarekisteröinti sallitaan epäsuorasti siten, että Suomi ei aktiivisesti käytä hyväkseen niin sanottua Suomi-poikkeusta eli edellyttä nykyisen suoran omistuksen järjestelmän jatkumista muuttuvassa tilanteessa, kun arvopaperikeskustoiminta vapautuu kilpailulle. Ja jos näin toimitaan, kuten hallitus oman esityksensä mukaan esittää, suomalaiset yhtiöt voivat alkaa laskea liikkeeseen osakkeensa esim. Luxemburgissa, joka ei tarjoa mitään muuta kuin hallintarekisteröintiä. Jos nykyinen lainsäädäntö kumotaan ja korvataan, on jatkossa niitä tulevia ongelmia vaikea korjata. Näin siksi, että EU:n arvopaperikeskusasetus sallii vallitsevan oikeustilan säilyttämisen vain niin kauan kuin sitä koskeva lainsäädäntö on voimassa — suomeksi sanottuna: jos vanha laki kumotaan, Suomen neuvotteleva poikkeus kumoutuu. Ja mitä tulee siihen, mitä Suomi voi tehdä, mitä Suomi ei voi tehdä: Suomi voi komission mukaan edellyttää, että suomalaiset yhtiöt laskevat liikkeeseen osakkeensa vain suoraa omistusta tarjoavissa arvopaperikeskuksissa.

Voisi kiteyttäen sanoa, että lisää Suomea Eurooppaan. (Timo Harakka: Jees!)

15.16 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakka täällä on lukenut kyllä vähän vaillinaisesti näitä mietintöjä. Tässä samassa hallintarekisterilaissa on kolme eri mietintäkertaa, jonka ensimmäinen on ministeri Vapaavuoren käynnistämä ja toinen on ministeri Rinteen, ja vasta tässä viimeisessä pyydetään nimenomaan tästä julkisuusperiaatteesta kommentteja. Nämä kaksi aikaisempaa lausuntokierrosta minun mielestäni ovat lähes aukottomasti tukeneet tätä hallintarekisteriasiaa lähinnä sen takia, että Suomen elinkeinoelämä saisi pääomaa kilpailukykyisin ehdoin ja sitä kautta ei joutuisi pääomapulasta kärsimään. Kun tässä viimeisessä nimenomaan pyydettiin kommentteja koskien julkisuutta, niin on luonnollista, että siihen on myös vastattu, mutta nämä vastatoimenpiteet, tietojenvaihto poliisin ja oikeustoimien kautta, neutralisoivat sen riskin aika pitkälti.

Sen sijaan kiitän erityisesti Li Anderssonia, että hän on uutena edustajana havainnut sen merkittävän puutteen, että lähdeveroa ei kerätä esimerkiksi ay-säätiöiden tulosta. Sieltä valtiovarainministeri voisiakin periä merkittävän lisäsumman tarpeisiin. (Li Anderssonin välihuuto) — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamista koske- vaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 29/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Asian esittelee ministeri Stubb, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.17 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi on erittäin laaja paketti ja toivottavasti myös saa tässä salissa myönteisen vastaanoton. Nyt käsissämme oleva hallituksen esitys on osa laajaa hallitusohjelmaan perustuvaa verotusmenettelyä ja veronkantoa koskevaa uudistusta, niin sanottua Valmis-hanketta. Osana Valmis-hanketta Verohallinto saa uuden tietojärjestelmän ja nykyiset yli 70 erilaista verojärjestelmää korvataan yhdellä selkeämmällä ja modernimmalla kokonaisuudella.

Uudistuksen tavoitteena on viisi asiaa:

- 1) yhtenäistää Verohallinnon kantamien verojen verotusmenettelyä,
- 2) selkeyttää ja sujuvoittaa sääntelyä,
- 3) vähentää verovelvollisen hallinnollista taakkaa ja parantaa oikeusturvaa,
- 4) parantaa Verohallinnon toiminnan tehokkuutta ja mahdollistaa resurssien tarkoituksenmukainen kohdentaminen,
- 5) edistää sähköistä asiointia Verohallinnossa.

Kyse on siis laajasta verotuksen normipurkuhakeesta, joka on yksi valtiovarainministeriön tämän kauden tärkeimmistä toimenpiteistä hallituksen paremman sääntelyn ja normipurun kärkihakkeissa. Uudistuksen tavoitteena on paitsi verotuksen selkeyttäminen verovelvollisille myös hallinnon tehostaminen. Uudistuksen myötä Verohallinnosta säästyy noin 100 henkilötyövuoden suuruinen työpanos.

Arvoisa puhemies! Nyt käsissämme oleva esitys sisältää uuden lain oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä. Se yhtenäistää verotusmenettelyjä ja selkeyttää sääntelyä koaamalla yhteen kaikkien Verohallinnon kantamien oma-aloitteisten verojen yhteiset menettelyn säännökset. Nyt jokaisessa verolajissa on omat säännöksensä ja menettelynsä, joten jatkossa tilanne olisi verovelvollisen kannalta huomattavasti selkeämpi, kun verojen ja maksujen maksamisessa, kannossa ja perinnässä sovellettavasta menettelystä säädettäisiin yhdessä laissa.

Tässä vaiheessa Valmis-hanketta uuteen yhtenäiseen järjestelmään siirtyvät siis oma-aloitteiset verot, kuten arvonlisävero. Uutta ja yhtenäistä kantomenettelyä sovellettaisiin jatkossa kaikkiin Verohallinnon veroihin sitä mukaa kuin verolajit ovat siirtyneet Verohallinnon uuteen tietojärjestelmään. Kokonaisuutena Valmis-hanke kestää koko hallituskauden ajan.

Lisäksi esitys sisältää kaksi muuta uutta lakia: uuden apteekkiverolain sekä uuden lain työnantajan sairausvakuutusmaksusta. Menettelysäännösten yhdenmukaistamisen ja sään-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

telyrakenteen uudistamisen johdosta tehdään lisäksi muutokset 36 muuhun verolakiin. Kyse on siis valtavan suuresta paketista ja silti vain osasta koko hallituskauden kestävästä Valmis-uudistusta.

Arvoisa puhemies! Muutama sana nyt käsittelyssä olevan esityksen yksityiskohdista.

Ensin totean, että verotusta koskeva lainsäädäntö on aina runsaasti tunteita ja intohimoja herättävää. Neljän erillisen salkun haltijana pitää myöntää, että kaikista eniten palautetta kaikista asioista tulee aina veroista, ja jokaisella on oma mielipide verotusjärjestelmästä ja sen yksityiskohdista. Varmasti tämänkin asian käsittelyn osalta valtiovarainvaliokunta joutuu paneutumaan asiantuntijakuulemiseen toden teolla. Valtiovarainministeriössä esitystä on valmisteltu huolellisesti jo pitkään. Työ on aloitettu jo edellisen hallituskauden aikana.

Millaisia konkreettisia muutoksia sitten tämä iso uudistus tuo tullessaan?

Esitys sisältää esimerkiksi toimia, joilla pienyrittäjän hallinnollista taakkaa kevennetään. Yhä useampi yritys voi jatkossa antaa kausiveroilmoituksen neljännesvuosittain tai jopa kerran vuodessa kuukausittaisen veroilmoitusrumban sijaan. Tämä hyvä ja monelle yrittäjälle tärkeä muutos toteutetaan suurentamalla pidennettyjen verokausien soveltamisalaan pääsevien yritysten kokorajoja. Konkreettisesti muutos tuo noin 73 000 uutta suomalaisyritystä pidennettyjen verokausien piiriin. Myös verokauden muuttaminen mahdollistetaan yrityksille jatkossa vähemmällä byrokratialla.

Merkittävä yksittäinen uudistus on myös se, että viranomaisten oikaisu-aikaa verotuksessa lyhennetään nykyisestä viidestä vuodesta pääsääntöisesti kolmeen vuoteen. Tämä lisää verovelvollisten oikeusturvaa ja parantaa verotuksen ennakoitavuutta. Oikaisuajan lyhentäminen tarkoittaa sitä, että verotuksen lopputulos valmistuu nykyistä huomattavasti aikaisemmin. Tämä on yritysten ja muiden verovelvollisten kannalta positiivinen muutos.

Kuten todettu, kaikissa verolajeissa olisi jatkossa yhtenäinen muutoksenhakujärjestelmä. Se selkeyttää verovelvollisten sääntelyä. Myös arvonnäköverotuksessa ja varainsiirtoverotuksessa otettaisiin käyttöön oikaisuvaatimusmenettely, jossa muutosta haettaisiin ensivaiheessa verotuksen oikaisulautakunnalta. Samoin ennakkopäätösvalitus tulisi mahdolliseksi kaikkiin veroihin.

Verotilin myöhästymismaksun osalta toteutetaan esityksellä odotettu uudistus, jolla seuraamuksen tasoa ja rakennetta tarkastetaan. Tavoitteena on, että järjestelmä ei rankaisisi virheistä kohtuuttomasti, vaan pikemminkin kannustaisi antamaan verotiedot oikein ja ajallaan. Merkittävä uudistus on, että virheiden korjaaminen ilman myöhästymismaksua on jatkossa mahdollista nykyistä laajemmin. Tämä alentaa verovelvollisen kustannuksia, mutta samalla ilmoitusten oikeellisuus paranee.

Myös oma-aloitteisten verojen veronkorotuksia koskevat säännökset yhtenäistetään. Sääntelyn uudistamisella rajataan veronkorotukseen liittyvää viranomaisvalvontaa, mikä mahdollistaa yhtenäisemmän soveltamiskäytännön Verohallinnossa ja tuomioistuimissa. Tämänkin uudistuksen tavoitteena on lisätä päätösten ennakoitavuutta verovelvollisen suuntaan ja lisätä verotuksen oikeusvarmuutta.

Tämän laajan paketin sisältämät uudistukset on tarkoitus saattaa eduskuntakäsittelyn jälkeen voimaan vuoden 2017 alusta. Kuten totesin, Valmis-hanke on monivaiheinen ja jatkoa seuraa heti loppuvuodesta seuraavalle eduskunnalle annettavalla Valmis-paketilla. Täsmäkohteina seuraavissa vaiheissa ovat erityisesti verotuksen reaaliaikaisuuden parantaminen, sähköisen ilmoittamisen edistäminen ja veronkorotussääntelyn uudistaminen tuloverotuksessa.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

Arvoisa puhemies! Koko Valmis-hankkeen tavoitteena on, että saamme aikaan kokonaisuudessaan nykyistä laadukkaamman, modernimman, tehokkaamman ja varmemmin toteutetun sekä verovelvollisen kannalta ennustettavamman, kannustettavamman ja johdonmukaisemman verotuksen.

15.25 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamisesta on laaja 558-sivuinen asiakirja. Siinä menee meiltä edustajilta tovi, kun luemme sen huolellisesti. Esitys on virkamiesportaan vuosikausien valmistelun hedelmä. Se on valtaosin tekninen ja vailla suurta poliittista mielenkiintoa. Esitys merkitsee veronoidkaisumääräaikojen yhtenäistämistä eri verolajeissa. Yleinen määräaika olisi kolme vuotta. Määräajan laskemisen alkamisajankohta muuttuisi tuloverotuksessa siten, että se alkaisi jo verovuotta seuraavan vuoden alusta, kun se nykyisin mukaan alkaa verovelvollisen verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta, siis vuotta myöhemmin.

Oikaisuajan muutos koskisi ensimmäisen kerran verovuodelta 2017 toimitettavaa tuloverotusta. Oikaisu-aika olisi esityksen mukaan kolme vuotta verovuoden päättymisestä. Toisin sanoen se alkaisi 1.1.2018, siis tuosta verovuoden 2017 verotuksesta, ja päättyisi 31.12.2020. Käytännössä oikaisu-aika alkaisi siis jo ennen tuloveroilmoituksen jättämisen päättymistä. Nykyisin mukaan verovuoden 2017 verotuksen oikaisu-aika olisi viisi vuotta verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta. Verovuoden 2017 verotus päättyisi voimassa olevan lain mukaan 31.10.2018. Oikaisu-aika alkaisi 1.1.2019 ja päättyisi 31.12.2023. Käytännössä verovelvollisen oikaisu-aika tuloverotuksessa siis lyhenisi esityksen toteuduttua kolmella vuodella.

Neljäsosa oikaisuvaatimuksista on tullut vireille muutoksenhakuajan kolmen viimeisen vuoden aikana. Erityisesti korkeimman hallinto-oikeuden yrittäjälle myönteiset ennakkopäätökset ovat aika ajoin poikineet runsaasti oikaisuvaatimuksia. Nimenomaan yritysmaailmalle on tärkeää tuo pitkä oikaisu-aika. Niin sanotut tavalliset palkansaaajat ovat yritysmaailmaa harvemmin tarvinneet pitkän oikaisuajan suomaa keinoa.

Valtaosassa tapauksista myös veronsaajaa koskisi kolmen vuoden enimmäisoikaisu-aika verovuoden päättymisestä. Lakiesitykseen sisältyy kuitenkin tietty tuloverotuksen oikaisu-aikojen epäsymmetria veronsaajan hyväksi, mitä nykylaki ei sisällä. Verohallinto voisi jatkaa omaa oikaisu-aikaansa eräillä laissa säädettävillä perusteilla yhdellä vuodella, siis neljään vuoteen verovuoden päättymisestä. Tämän lisäksi esitetään säädettäväksi perusteista, joilla veronsaajan oikaisu-aika pitenisi kolmella vuodella, siis kuuteen vuoteen verovuoden päättymisestä. Näissä tapauksissa veronsaajan oikaisu-aika ei lyhenisi nykyisestä lainkaan. Olisi toivottavaa, että eduskuntakäsittelyssä oikaisu-aikojen epäsymmetriaa voitaisiin tarkastella ja korjata niin, että verovelvollisen oikeusturva ei nykytasoltaan vähentyisi.

Tässä esityksessä on paljon hyvää. Tässä esityksessä on paljon hyvää Verohallinnon kannalta, mutta myös tietenkin verovelvollisen kannalta. Erityisen myönteistä veronmaksajien kannalta on se, että Verohallinnon kustannukset aikaa myöten tämän esityksen ja koko esityspaketin toteuduttua voisivat alentua.

15.30 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn täysin siihen, mitä edellinen edustaja puhui, mutta puutun erääseen yksityiskohtaan, jolla on sinänsä merkitystä.

Verohallinnolta voi pyytää ennakkopäätöksen. Luottamusperiaatteen mukaan normaali päätöksensaaaja tyytyy siihen, varsinkin jos se on myönteinen, ryhtyy investoimaan tai toi-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

mimaan haluamallaan tavalla. Suomen verolainsäädännössä kuitenkin on omituisuus: Veronsaajan oikeutta valvoo niin sanottu Vova, jossa on noin 40 Verohallinnon alaista viranhaltijaa, jotka ovat korkean tason veroeksperttejä. Heillä on oikeus poiketa tästä ennakkopäätöksestä, joka tekee kansainvälisten yritysten kannalta Suomen oikeuskäytännön aivan omituisen näköiseksi. Ei poikkeaa paljon Venäjän oikeuskäytännöstä. Ruotsissa näitä 40:tä henkilöä vastaa vain yksi. Ja kun tällä Vovalla on vielä tulostavoite, niin siellä on ollut aikomus varsin pienistä asioista, mutta joita lukumääräisesti on paljon, ryhtyä käymään tätä neuvottelua. Esimerkkinä mainitsen tähän lopuksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen agility-koirajuoksuttamisesta, josta todettiin, että se juoksuttaminen ei koske ihmistä, jolloin arvonnaisa määrätettiin 24 prosentin tasolle ja yritystoiminta loppui, kun se minun käsitykseni mukaan koskee myös sitä juoksuttavaa, jolloin sen olisi pitänyt mennä 14 prosentin mukaan. Ja päätös tehtiin 3—2-enemmistöllä.

Tämä on muistoa siltä ajalta, kun oli veroasiamies. Toivon, että ministerillä olisi joskus aikaa paneutua ja korjata tämä. Nimenomaan kansainvälisiä tilintarkastustoimistoja ärsyttää, koska he toteavat, että nämä kustannukset ovat merkittäviä yrityksille eikä niitä, vaikka valtio olisi sinänsä velvollinen maksamaan, käytännössä makseta. — Kiitoksia.

15.32 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä huomio tästä ennakkopäätösasiasta edustaja Lehdeltä. Itse törmäsin tähän asiaan 90-luvun alussa, ja hämmästykseni oli suuri, kun totesin, että ennakkopäätös maksaa mutta ennakkopäätös ei sido verottajaa, ja koin hieman ongelmallisena sen, että näin voi olla. Ja jos tilanne on edelleen tämä, niin se on varmasti asia, josta kannattaa tai pitääkin ottaa tarkempi selvitys, miten se tilanne menee, koska siinä nyt on vähän tällainen periaate, että kun palvelusta maksaa jotakin, niin silloin pitäisi saada sitä, mitä tilaa, ja verotettavan täytyy pystyä luottamaan viranomaisen päätöksiin, että sitten myös ne toimet, mitä hän sen päätöksen perusteella tekee, ovat pysyviä ja pitäviä.

15.33 Maria Tolppanen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kaikenlainen normin ja byrokratian purku on tietenkin aina kannatettavaa jo yksistään sen takia, että tarkoituksena on sujuvoittaa erilaisia asioita.

Nyt käsittelyssä oleva asia, verouudistus, on ehdottomasti hyvä asia, jos kansalaiset, yrittäjät ja ennen kaikkea yksinyrittäjät ja mikroyrittäjät — joita muuten ihan sivumennen sanoen on aika paljon naispuolisissa henkilöissä — tuntevat verolain ja tuntevat verolain kiemurat. Jos asiat siirtyvät nettiin, niin se tietysti sujuvoittaa asioita mutta edellyttää, että henkilöt hallitsevat lainsäädännön. Henkilöitä tullaan aina tarvitsemaan, ja toivon, että heitä on myöskin käytettävissä tämänkin uudistuksen jälkeen pelkästään sen takia, että verolainsäädäntö tässä maassa on aika monimutkainen jo tälläkin hetkellä. Vaikka sitä nyt yritetään tässä saada sujuvammaksi, niin monimutkaiseksi se jää.

Se, mitä pelkään, arvoisa valtiovarainministeri, on se, että jos asiat hoidetaan netissä, niin miten käy kansalaisten, mikroyrittäjien, pienyrittäjien, yksinyrittäjien, itsensätyöllistäjien oikeusturvan ja verotusoikeusturvan, mikäli he eivät tunne lain kirjainta. Tietenkin kansalaisten pitäisi se tuntea, mutta toki tiedämme, että kansalaiset eivät ole advokaatteja eivätkä ole tuomareita eivätkä varatuomareita, he eivät välttämättä tunne lakia juuri niin kuin se on eivätkä varsinkaan verolakia. Miten käy heidän oikeusturvansa, mistä he saavat sitä tämän uudistuksen jälkeen?

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

Sitten toinen asia, mikä tässä on: jäin vähän pohtimaan sitä, millä tavalla oikeusturva lisääntyy, jos valitusaika lyhenee. Varsinkin jos nyt käytetään pitempiä kausia ja silloin tämä valitusaika lyhenee, niin se kyllä saattaa osoittautua käytännössä huonoksi asiaksi kansalaisen oikeusturvan ja verovelvollisen oikeusturvan kannalta sekä yritysten oikeusturvan kannalta muun muassa alvipalautusten osalta, jotka ovat aika pitkäjäisiä jo tällä hetkellä.

Sitten yksi semmoinen ihan pieni vinkki, jota kannattaisi ehkä Verohallinnossa harkita: Vanhat, entiset verotarkastajat kysyvät, miksi heidän työpanostaan ei enää tarvita. Verohallinnon ihmiset sanovat, että yksi verotarkastaja tienaa vuodessa noin kymmenkertaisesti oman palkkansa. Eli verotarkastajia kannattaisi pitää Verohallinnossa edelleenkin, se olisi se yksi tie, millä saataisiin erilaisia veronkiertosysteemeitä, erilaisia liiallisia harkintasysteemeitä hieman kurottua kasaan ja saataisiin asialliset verot perittyä sieltä, mistä ne pitääkin periä.

15.36 Kari Uotila vas: Arvoisa rouva puhemies! Kun verojaoston pöydälle jaettiin tämä noin 600-sivuinen paketti, niin tietysti muistui mieleen, että verojaoston valiokuntaneuvos aiemmin totesi, että tällä vaalikaudella on kaksi tärkeää asiaa, jotka erityisesti verojaostossa täytyy muistaa, ja ne ovat Valmis-hanke ja BEPS. BEPSillä tarkoitetaan tätä kansainvälistä toimintaa, joka täällä aiemmin oli esillä, eli veronkiertoa, verovälttelyä, sekä OECD:n että EU-tasolla tapahtuvaa toimintaa, joka on eduskunnan käsittelyssä. Toinen on tämä Valmis-hanke. Kun muistetaan, että tämä järkäle, joka 558-sivuisena nyt jaettiin, on vain ensimmäinen osa tätä Valmis-hanketta, niin kyllä tässä todella verojaostolla ja valtiovarainvaliokunnalla töitä tulee riittämään siitä huolimatta, että tämä on suurelta osin teknistä, nimenomaan verotusmenettelyyn liittyvää, eikä sinällään sisällä todennäköisesti kovin paljon mitään poliittisia jännitteitä.

Silti tämä on aika haastava mutta tärkeä työ. On ehdottomasti järkevää, että pystytään sujuvoittamaan, parantamaan veronmaksajan oikeusturvaa ja keventämään byrokratiaa, tekemään asioista yksinkertaisempia, se on tosi tärkeää. Mitä tulee sitten näihin yksityiskohhtiin, mitä täällä on muun muassa edustaja Kiviranta todennut oikaisuaikojen epäsymmetrisyydestä, niin varmaan niihin palataan, samoin kuin edustaja Lehden tuomaan ennakkopäätösproblematiikkaan.

Tuosta agility-päätöksestä, mihin edustaja Lehti viittasi: sitä myöskin opetus- ja kulttuuriministeriö yritti käyttää perusteena, että tätä harrastusta ei laitettaisi valtion avustuskelpoiseksi liikuntajärjestöksi, mutta valtion liikuntaneuvosto oli kyllä viisautessaan toista mieltä ja totesi, että vaikka verotuspäätös on ollut aikoinaan tällainen, niin siitä huolimatta agility on arvokasta liikuntatoimintaa siinä missä moni muukin laji.

15.39 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! On ilo toteuttaa ministeri Stubbin toive siitä, että suhtaudumme myötämielellä tähän lakipakettiin, ja samalla tuottaa myös pieni pettymys siinä, että tämä tuskin — kuten edustaja Uotila, kohtalotoverini verojaostosta, totesi — herättää leiskuvia intohimoja poliittisesti. Kaikki näemme tämän, että tässä on paljon äärimmäisen tervetullutta sääntelyn trimmausta erityisesti pienyritysten kannalta. Jatko-työn kannalta, jota siis on luvassa tuleviksin vuosiksi, voisi kiinnittää huomiota ennakkoveroon, joka on monen pienyrityksen suuri murhe, onko mahdollista muuttaa se tuloperusteiseksi jatkossa.

Tämä Valmis-hanke edesauttaa sitä, että Verohallinto voisi olla paljon nykyistä parempi kilpailuetu Suomelle, kun houkutellaan ulkomaisia sijoittajia. Ennen kaikkea on tärkeää lisätä verotuksen ennakoitavuutta. Ennakkopäätösten saaminen Suomen verottajalta kes-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

tää aivan turhan kauan. Lisäksi niihin liittyy edustajien Lehti ja Kiuru osoittamia oikeusvarmuusongelmia. Tässä olisi paljon parannettavaa. Toinen tärkeä parannus verotuksen kilpailukyvyyn kannalta olisi se, että Suomi liittyisi kansainväliseen veroriitojen ratkaisumenettelyyn. Se on tällä hetkellä naapurimaamme Ruotsin valtti ulkomaisten investointien suhteen. Tämä valtiovarainministerille tuliaisiksi tästä ehkä muutoin hivenen raskaasta päivästä.

15.41 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Lehti otti ansiokkaasti esille verotuksen ennakkopäätösmenettelyjen kehittämisen. Se olisi tärkeää. Tehokkain ja paras kaan ennakkopäätösmenettely ei kuitenkaan korvaa oikaisuaikojen lyhentämistä. Se palvelee eri tarkoituksia ja on lisäksi Suomessa hyvin kallis tapa hoitaa asiaa. Meillä on hyvä ennakkopäätöselin, Ruotsista kopioitu keskusverolautakunta, joka on toiminut 1960-luvun alusta saakka. Tunnen sen hyvin, koska olin pitkään sen jäsenenä. Sieltä saa ammattimainen toimija hyviä yritysmaailman ja muitakin ennakkoratkaisuja, kun vain kysyy, mutta se tosiaan maksaa. Sieltä pääsee myös hyvin nopeasti korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja saa sitten lopullisen ratkaisun asiaan. Sekä veronsaajapuoli että verovelvollinen, siis ennakkoratkaisun hakijaosapuoli, voivat tietenkin valittaa.

Mutta ihan niin kuin edustaja Lehti sanoi, normaalin tuloverotuksen yhteydessä toimiva Verohallinnon ennakkoratkaisumenettely ei toimi, koska käytännössä se ennakkoratkaisu käy tyhjäksi, jos Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö siitä valittaa. Siinä tavallaan menetetään se tilanne, mihin sitä ennakkoratkaisua haetaan, eli sen vuoden verosuunnittelu-mahdollisuus, eli se ei käytännössä oikein vain toimi.

15.42 Maria Tolppanen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin vielä arvoisalta ministeriltä: onko mahdollista jossakin vaiheessa mennä tuohon alvin alarajan nostamiseen? Se on oikeasti semmoinen asia, joka on itsensä työllistäjille, mikroyrittäjille, erittäin kova pala. Me emme ehkä täällä huomaa aina tämän graniittitalon sisällä — tai tämä ei ehkä ole graniittia, mutta kuitenkin — sitä, että on yrittäjiä, joiden liikevaihto on vuodessa 24 000—30 000, kokonaisliikevaihto. Ne ovat hyvin usein esimerkiksi hierojia — naispuolisia — jalkojenhoitajia, kynsienhoitajia, joilla ei ole hirveän paljon alvivähennyksiä, mutta silti kuitenkin alvia pitää maksaa, ja sieltä ei jää sitä, mikä olisi elämisen ehto ihmiselle. Se alvin alaraja pitäisi saada sille tasolle, edes sille tasolle, että katsottaisiin, että jää sen verran, mikä on tässä maassa semmoinen alin mahdollinen palkkataso, millä voidaan olettaa, että ihminen tulee ilman tukiaisia toimeen. Jos se saataisiin alvin alarajaksi, niin silloin voisimme kenties päästä siihen, että näitä yksinyrittäjiä olisi meillä edelleenkin, pienyrittäjiä olisi, ja kivijalkaliikkeet eivät myisi tyhjyyttä tai myisi vanhoja vaatteita, niin kuin nyt ainakin tuolla periferiassa tapahtuu hyvin paljon.

15.44 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Verotuksen jaksottaminen ja sitä kautta pienyritysten toiminnan helpottaminen on hieno asia, ja on hienoa, että se etenee. Mutta minä haluaisin tässä nostaa esille oikeastaan sen asian, mikä tässä tuli jo yhdessä puheenvuorossa, eli sen, miten me voisimme helpottaa henkilöyhtiöiden eli yleensä hyvin pienten yritysten ennakkoverotusta. Tämä on iso ongelma monelle ja jopa kynnys lähteä omalla toiminnalla tai muulla henkilöyhtiöllä liikkeelle, koska yleensä joutuu aina maksamaan näitä ennakoita. Ja tähän liittyen toivoisin, että arvoisa ministeri vakavasti pohtisi sitä, että me voisimme samalla tavalla kuin palkansaajaakin kohdella tätä henkilöyrittäjää. Eli sit-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

ten verokauden lopussa tasattaisiin tämä vero, ja se maksuosuus, jos sellaista on, tulisi jälkikäteen. Tämä itse asiassa, uskon, helpottaisi sitä, että uskallettaisiin lähteä yrittäjäksi, ja sitä kautta luotaisiin myös työpaikkoja.

15.45 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, tämä koskee nyt verotusmenettelyä ja veronkantoa ja sinällään ei ota kantaa verotusmuotoihin, verotustasoihin eikä näihin muutoksiin, mihin edustaja Tolppasen kysymys viittasi. Mutta kun tästä asian-
tuntijakuuleminen verojaostossa alkoi, niin tästä keskusteltiin, että kun selkiytetään, yksinkertaistetaan, johdonmukaistetaan tätä verotusmenettelyä ja veronkantolainsäädäntöä, niin sitten, mikäli poliittista tahtoa löytyy ja on haluja tehdä sitten rakenteellisia uudistuksia — koskevat sitten ne verotustasoja, verotusmuotoja, niiden keskinäisiä suhteita, eri veromuotojen yhdistämistä ja niin edelleen — tämä luo paremman perustan ja yksinkertaistaa myöskin sitten tarvittaessa tällaisten muiden verotukseen liittyvien ratkaisujen tekemistä. Siinäkin mielessä tämä on positiivinen hanke, vaikka ei sisälläkään tällä hetkellä tähän verotukseen rakenteeseen eikä tasoihin liittyviä kysymyksiä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä

Hallituksen esitys HE 26/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

15.46 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on muuttaa oikeusaputoimistojen organisaatiota muun muassa virastojen hallinnollisia tehtäviä keskittämällä. Ei liene yllätys, että aina kun puhutaan keskittämisestä, alan tutkia esitystä erityisen tarkasti.

Hallinnon keskittäminen hallituksen esityksen mukaisesti ei sinällään ole ongelma, jos muutokset tulevat elävään elämään esityksen kaltaisina. Hallintotehtäviä keskitettäessä on oltava kuitenkin erityisen tarkkana, että vapautuvat resurssit tulevat menemään asianajaja- ja edunvalvontatyöhön vastaisuudessaakin, ei siis niin, että tulevina vuosina vähitellen palvelut alkavat keskittyä hallintoa seuraten. Esityksen mukaan toimipaikkoja ei lakkautettaisi. Tämä on hyvä esitys, mutta tämä täytyy muistaa myös tulevina vuosina. Oikeusaputoimistojen verkostoa ei ole mahdollista karsia vaarantamatta ihmisten perusoikeuksia.

Perustavanlaatuinen muutos oli yleisen edunvalvonnan siirtyminen vuoden 2009 alusta oikeusaputoimistojen tehtäväksi. Yleisen edunvalvonnan piirissä on usein ihmisiä, joilla on esimerkiksi kehitysvamma tai jokin mielenterveyden häiriö, vanhuudenheikkous tai vastaava. Monesti heille on jo elämänhallinnan kannalta tärkeää tuntea henkilökohtaisesti oma edunvalvoja ja päästä vähällä vaivalla tapaamaan häntä ja keskustelemaan asioista

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

kasvotusten. Pitkien välimatkojen alueilla tällaisten henkilöiden mahdollisuudet liikkua edunvalvojan luokse on huomioitava tarkasti.

Arvoisa puhemies! Toivon valiokunnan käsittelyssä myös harkittavan, tulisiko oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtajalta, tehtävän haltijalta, perusoikeusvaikutusten vuoksi edellyttää ylempää oikeustieteellistä korkeakoulututkintoa eräiden lausuttujen esitysten mukaisesti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi mittauslaitelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu

15.48 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mittauslaitelakia, ja laki on tarkoitettu tulemaan voimaan jo tämän vuoden huhtikuun 20. päivä. Esityksen mukaisten mittauslaitteiden käytöstä ja käytön valvonnasta sekä käytönaikaisesta varmentamisesta, huoltamisesta ja niitä tekevistä liikkeistä sekä merkinnöistä on säädetty valtioneuvoston asetuksella mittauslaitteista. Asetus koskee siis kaikkia mittauslaitelain mukaisessa käytössä olevia mittauslaitteita. Näihin mittauslaitteisiin katsotaan lukeutuvan esimerkiksi kaikkien astioiden, jotka mittaavat jonkin aineen tilavuutta. Tällaisen astian voisi katsoa olevan esimerkiksi huoltoasemalla käytettävä mitta, josta kaadetaan autoosi jäähdytinnestettä tai öljyä. Tällaisessa astiassa tulee olla tarkastajan leima tai sinetti ja päivämäärä, milloin tarkastus on suoritettu. Näiden mittauslaitelaisissa säädettyjen tarkastusten tarkoituksena on turvata mittauslaitteiden ja mittausmenetelmien toiminnan ja saatujen mittaustulosten luotettavuus.

Kuten esityksessä todetaan, mittauslaitteita koskevat säännökset ovat Suomessa nykyisin varsin kattavat. Mittauslaitelaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa on säädetty muun muassa vuosina 2004 ja 2009 mittauslaitteiden ja vaakojen vaatimusten mukaisuuden toteamisesta ja käyttöönotosta sekä kansallisesta käytönaikaisesta valvonnasta ja varmentamisesta. Ihan uusimmissa eli vuonna 2014 annetuissa mittauslaite- ja vaakadirektiiveissä ei ole tehty muutoksia aikaisempiin mittauslaitteita koskeviin teknisiin tai niiden luotettavuutta koskeviin vaatimuksiin. Näin ollen tämä EU-direktiivien voimaan saattaminen Suomen kansalliseen lainsäädäntöön on lähinnä lainsäädäntötekkinen muutos.

Tästä esityksestä ei aiheudu myöskään merkittäviä muutoksia viranomaisten toimintaan. Vielä 1990-luvulla tein poliisina kaupoissa, huoltoasemilla ja autokorjaamoilla tarkastuksia siitä, että mittalaitteet olivat vaatimusten mukaisia ja asianmukaisesti tarkastettu ja merkitty. Monesti esimerkiksi kauppiaille tuli yllätyksenä, että hänen käyttämänsä mittalaite, esimerkiksi talousvaaka, oli jäänyt tarkastamatta. Myös huoltoasemien polttoaine-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

mittarit tuli asianmukaisesti tarkastaa ja merkitä. Ellei näin ollut tehty, kirjoitti poliisi mahdollisesti esitutkinnan päätyttyä rangaistusvaatimuksen ja otti välittömästi pienet astiat, mitat ja punnukset takavarikkoon sekä laittoi polttoainemittarit käyttökieltoon. Tämä oli erittäin kova rangaistus pienelle huoltoasemayrittäjälle, suorastaan kohtuuton.

Jokainen meistä pitäneee kuitenkin tärkeänä, että mitat ja punnukset ovat oikeankokoisia, ettei punnituksissa ja polttoaineen jakelussa tule virheitä juuri sinun vahingoksesi. Esityksen mukaan mittauslaitteen katsotaan täyttävän jatkossa olennaiset vaatimukset, jos se on sitä koskevan yhdenmukaistetun standardin mukainen. Esityksen mukaan laite voi täyttää olennaiset vaatimukset, vaikkei se olekaan yhdenmukaistetun standardin mukainen. Tuotteen vaatimusten mukaisuus on tällöin voitava osoittaa luotettavasti. Mielestäni nämä ovat tärkeitä uudistuksia, vaikka ne eivät ehkä siltä aluksi vaikuttaisikaan.

Lain mittauslaitelain muuttamisesta 6 d §:n 1 momentin mukaan tuotteen valmistajan on saatuaan mittauslaitteen markkinoille varmistettava, että laite on suunniteltu ja valmistettu laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Mielestäni vaatimustenmukaisuuden arvioinnin onkin kuuluttava yksinomaan valmistajan velvollisuuksiin. Valmistajalla on varmasti parhaat mahdollisuudet suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, koska hänellä on yksityiskohtaiset tiedot tuotteen suunnittelu- ja tuotantoprosessista. Saman lain 6 e §:ssä säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus. Tämä on varsin uusi mutta tärkeä muutos. On selvää, että valmistajan on varmistettava, että hänellä on käytössään menettelyt, joilla varmistetaan, että sarjatuotannossa valmistettu laite on vaatimusten mukainen. Silloin ei tarvitse jokaista mittaa tarkistaa erikseen. Mitassa ynnä muussa tarkistuksenalaisessa tuotteessa tulee jatkossakin olla CE-merkintä tai vastaava merkintä. Uutena muutoksena valmistajan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä sekä rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa, josta häneen saa yhteyden. Tietojen tulisi olla laitteessa tai, mikäli se ei ole mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa. Mielestäni tämä on hyvä ja tarpeellinen muutos.

Arvoisa rouva puhemies! Oli erittäin hyvä muutos, että tämä mittojen tarkistaminen siirrettiin aikanaan poliisilta erilliselle tarkastuslaitokselle. Pidän myös hallituksen esitystä hyvänä, koska se on omalta osaltaan normienpurkutalkoita ja helpottaa esimerkiksi kauppiaan ja huoltamoyrittäjän työtä.

15.54 Maria Tolppanen ps: Arvoisa puhemies! On tietysti erittäin hyvä asia, että vaaditaan se, että valmistajat valmistavat sen mitan mukaisia mittoja, mihin ne mitat on tarkoitettu. Tämä on ilman muuta selvä asia. Varmaankin se helpottaa sitten desilitran mitan pitämistä desilitrana ja metrin mitan pitämistä metrinä. Mutta siihen tämä ei saisi missään vaiheessa johtaa, että jossakin vaiheessa sitten lakattaisiin tarkistamasta näitä mittoja eli esimerkiksi vaakaa, bensamittaa ja erilaisia robottimittoja, koska ne ovat sellaisia mittoja, jotka kuluvat ja joista ihan oikeasti punnukset vain siirtyvät vähän toiselle puolelle tai toiselle puolelle, ja ne on kyllä erittäin tarpeellista tämänkin jälkeen tarkistaa. Se on ihan jopa hämmästyttävää, että aikaisemmin ei ole vaadittu, että valmistajan täytyy tehdä sen kokoinen mitta, minkä hän on siihen mitan kylkeen liimannut tai maalannut. Sehän on itsestään selvää, että näin pitää olla.

Mutta tavallaan sen, että me käytämme tällaisen asian valmisteluun tällaisen määrän aikaa täällä ja että EU:ssa käytetään tähän aikaa — tulee direktiivit — minä kyllä asetan kyseenalaiseksi. Näiden pitäisi olla asioita, jotka pystytään tekemään sujuvasti, jotka pys-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

tytään sujuvasti viemään eteenpäin, joissa ei tarvita sivukaupalla erilaisia todisteluja ja todistuksia. Kyllä jossakin kohtaa politiikassakin voi ihan oikeasti ottaa sen niin sanotun tavallisen talonpoikaisjärjen käyttöön.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Saksan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 17/2016 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 4/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 4/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.56 Maria Tolppanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä kohdassa haluaisin tietysti sanoa sen, että tämä asia on erittäin hyvä ja haluaisin kiirehtiä meidän hallitustamme purkamaan myöskin kaksoisverotuksen Ruotsin kanssa. Siitä kiistellään tällä hetkellä, onko se kaksoisverotusta vai eikö se ole kaksoisverotusta. Mutta joka tapauksessa kun henkilö, joka on työskennellyt Ruotsissa, siis Suomen kansalainen, muuttaa Suomeen eläkepäivilleen, hän maksaa enemmän veroa kuin silloin, jos hän olisi saman palkan tienannut Suomessa ja se verotettaisiin pelkästään täällä. Uskon, että aika monet ovat sitä mieltä, että tämä osittainenkaan kaksoisverotus, mikä siinä on olemassa, pitää pystyä purkamaan. Halusin, että se merkitään tuonne pöytäkirjoihin, että asia on noussut täällä esille.

15.57 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Tolppasen esille tuomaa asiaa. Tämän kaksoisverotusasian Ruotsin kanssa pitäisi olla periaatteessa kunnossa, mutta siitä huolimatta henkilöt, jotka ovat olleet töissä Ruotsissa ja sittemmin Suomessa eläkeläisinä, ovat esittäneet, että heitä verotetaan kohtuuttomalla tavalla. Joka tapauksessa olisi hyvä, että tätä asiaa selvitetäisiin ja tuotaisiin julki, miten tämä asia käytännössä hoidetaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 17/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöpalkkiolain 3 §:n ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 151/2015 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 5/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.58 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä asuntosäästöpalkkiolain muuttamisesta — aika pieni muutos. Tässä on pähkinäkuoressa asia sillä tavalla, että ehdotetaan asuntosäästöpalkkiolakia muutettavaksi siten, että jo 15 vuotta täyttänyt voisi ryhtyä asuntosäästötallettajaksi, jos talletukset perustuvat omalla työllä ansaittuihin varoihin. Tämän muutoksen myötä on sitten tarkistettava myös lisäkorkea koskevaa säännöstöä, ja siinä lisäkoron maksuaika alkaisi tallentamisen aloittamisajankohtana tai silloin, kun tallettaja on täyttänyt 18 vuotta.

Ympäristövaliokunnassa kovin suurta ongelmaa tässä laissa ei nähty. Hyvänä koetaan se, että ylipäättään kannustetaan säästämään, se on myönteinen asia. Vaikutukset asuntomarkkinoihin katsotaan vähäisiksi. Pienenä epäkohtana tai hankaluutena saattaa olla se, että lain myötä tulee jonkin verran lisää valvontaa lähinnä pankkeihin ja ilmoitusvelvollisuutta asiakkaille, kun selvitetään sitten alle 18-vuotiaiden varojen alkuperää, mistä ne ovat tulleet ja ovatko ne tulleet omalla työllä. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että ei ole perusteltavissa, että nuoren nimissä olevalle verovapaalle asp-tilille tulisi tosiasiallisesti vanhemmilta, isovanhemmilta tai muilta saatuja lahjoitusvaroja. Tässä nyt oli sitten ehkä se suurin kysymyspiiri valiokunnassa: miten hyvin se valvonta pelaa ja tuottaako tämä sitten ongelmia, ovatko ne omia varoja vai eivät ole.

No, kaiken kaikkiaan valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä. Vielä lisäksi totean sen, että vaikutukset koskevat sangen pientä ryhmää. Arvioidaan, että alle 18-vuotiaita asuntosäästäjiä tämän lakimuutoksen myötä ei nyt kovin suurta ryhmää tule. Mutta tavoite on hyvä: vaikuttaa säästämiseen ja oman asunnon hankkimiseen. Eli valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä esitetyssä muodossa. — Kiitos.

16.01 **Martti Mölsä ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys ei ehkä ole tämän hallituksen tärkeimpiä taikka parhaimmasta päästä olevia lakeja, vaikka esitetty muutos asuntosäästötallettajan ikärajan laskemisesta 18:sta 15:een vuoteen perustuu hallitusohjelman kirjaukseen. Mitään arviota mahdollisesta uusien säästösopimusten määrästä ei kuitenkaan ole esitetty ja, kuten edustaja Kiurukin totesi, ehdotuksen vaikutukset asuntomarkkinoihin arvioidaan vähäisiksi.

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä huomauttaen kuitenkin, että asuntosäästämisen aloittaminen alaikäisenä saattaa jäädä määrältään vähäiseksi. Alaikäisten kanssa tehtävien sopimusten tekeminen ja valvonta aiheuttaa pankeille uudenlaisia tehtä-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

viä. Alaikäinen asp-tallettaja joutuu myös esittämään pankille tietoja, joita järjestelmä ei edellytä täysi-ikäiseltä, mikä saattaa vähentää järjestelmän houkuttelevuutta.

Lakiehdotuksen mukaan 15 vuotta täyttänyt voi ryhtyä asp-tallettajaksi, jos asuntosäästösopimuksella sovitaan, että talletukset koostuvat omalla työllä ansaituista varoista. Tätä ihmettelen, kuten ympäristövaliokuntakin, joka pitää edellytystä omalla työllä ansainnasta sinänsä kannatettavana lähtökohtana, mutta kuitenkin, kun muistetaan vielä, että tämän hallituksen hallitusohjelmassa keväällä kirjattiin yksityiskohtaisesti tehtävä, että byrokraatiaa kevennetään ja normeja puretaan. En siksi pidä tätä lakiesitystä kovin onnistuneena, mutta en siitä valiokunnassakaan mitään eriväätä jättänyt — en muista edes, olinko paikalla.

16.03 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tämä kyseinen on hallituksen esitys, ja toimittiin todellakin hallitusohjelman mukaisesti tätä lakiesitystä eteenpäin vietäessä. Tässä laissahan on hyvää se, että tällä kannustetaan nuoria asuntosäästämiseen. Tähän astihan se on ollut, että 18 vuotta on ollut se ikäraja. Nyt se putoaa 15 vuoteen, että henkilö voi ryhtyä asuntosäästäjäksi tämän lain mukaisesti. Me valiokunnassa kävimme tästä asiasta kovaa keskustelua, lähinnä keskustelua siitä, onko tämä laki tarpeellinen vai ei, mutta kokonaisuudessaan meidän täytyy nähdä se, että tällä on myönteinen vaikutus nuorten asuntosäästämiseen, ja sen vuoksi me esitämme tätä lakia nyt sitten hyväksyttäväksi.

16.04 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Suurempi ongelma varmaan asuntomarkkinoitten kannalta on se, että Suomen asuntomarkkinat ovat uudelleen järjestäytymässä, väki valuu isoihin kuntiin ja etelään pohjoisesta ja idästä. Toinen ongelma on tietysti sitten se, että siihen liittyvät vuokra-asuntojen saatavuusongelmat, vuokrien korkeus lähinnä pääkaupunkiseudulla, ehkä myös Tampereella, Turussa.

Sitten, no, hieman kevennyksenä tähän: edustaja Mölsälle tiedoksi: "Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa..." — Edustaja Mölsä, lukee täällä valiokunnan mietinnössä. Mutta lähdetään siitä, että Mölsä oli paikalla.

16.05 Maria Tolppanen ps: Arvoisa puhemies! Joo, tietenkin, jos sanotaan, ettei ole ihan varma, oliko paikalla vai eikö ollut paikalla, niin tätähän siitä silloin tulee.

Minun täytyy kyllä sanoa niin, että henkilökohtaisesti en ymmärrä, että tämä tuodaan tämän sisältöisenä tänne. Jos ihminen on 15-vuotias ja saa mummolta rahaa ja pistää sen pankkitililleen, niin hänen täytyy kertoa siitä sitten verottajalle, mikäli hän on ajatellut, että tämä on nytten asuntosäästötili. Mutta jos se on moposäästötili, niin ei tarvitse kertoa, mistä se raha on tullut. Sitä saa kyllä laittaa sinne pankkitilille, varsinkin jos isä tai äiti käy sen laittamassa puolesta. Sitten kun ihminen täyttää 18, niin ei tarvitse enää tehdä tiliä siitä, mistä rahat ovat tulleet sinne. Minkälaista tasa-arvoa tämä on? Mitä me opetamme tälläisellä lainsäädännöllä meidän lapsillemme? Tämä on kyllä semmoinen kohta, mitä nyt kannattaisi siellä vielä harkita pitkään, kannattaisiko näistä tehdä yhdenvertaisia määräyksiä riippumatta siitä, onko henkilö 18-, 17-, 16- tai 15-vuotias. Jos me haluamme, että kaikki selitetään, mistä rahat ovat millekin pankkitilille tulleet, niin se sopii kyllä oikein hyvin. Ihan mielelläänkin — uskon kyllä, että sitten verottajallakin saattaisi olla aika paljon asioita enemmän kuin nykyisin on. Se on ihan kannatettavaa, mutta se, että vain yhtä ikäryhmää, nuoria ihmisiä, jotka ryhtyvät säästämään ja ajattelevat pitkälle ja haluaisivat joskus oman kodin, oman asunnon itsellensä, sitten kurmotetaan näin, on kyllä väärin.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

16.06 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppaselle haluan kertoa, että juuri tämä oli se asia, minkä takia tästä asiasta keskusteltiin valiokunnassa todella paljon. Eihän tämä asia sinänsä iso ole, mutta tämän lain tarkoitus on se, että on kyse todellakin nuorten omista varoista, mitä he ovat keränneet. Tämä ei saa olla vanhempien mahdollisuus kiertää verotusta ja tätä kautta mahdollisuus siihen, että lahjoitetaan lapsille varoja veronkiertomerkityksessä ja -tarkoituksessa. Tämä asuntosäästäminen on tarkoitettu todellakin siihen, että nuorten omat varat on mahdollisuus käyttää jopa asuntosäästämiseen. 18-vuotiaana ja vanhempana ei ole tämä asia niin tarkasti säädelty, ja silloinhan moni muukin asia on jo kokonaan erilaista, mutta alle 18-vuotias on lapsi, joka on vanhempien vastuulla toimiva hyvin monessa asiassa.

16.07 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolppaselle vielä sen verran tiedoksi, että jos asuntosäästäjäksi ryhtyy alle 18-vuotiaana, siis 15—18-vuotiaana, niin siitä ei tarvitse verottajalle erikseen tehdä mitään ilmoitusta, vaan kysymys on asiakkaan ja pankin välisestä asiasta, eli asiakas ilmoittaa pankille rahojen alkuperän.

16.08 Maria Tolppanen ps: Arvoisa puhemies! Hämmästyttävää. Täytyy todellakin sanoa, että hämmästyttävää. Jos 15-vuotias kerää rahaa mopoa varten tai autoa varten tai mopautoa varten, niin hänen ei tarvitse kertoa pankille, mistä hän saa rahaa. Mutta jos hän kerää rahaa asuntoa varten, niin hänen täytyy ilmoittaa pankille, mistä hän saa rahaa.

Jos alle 15-vuotias tekee varsinaista työtä, se on hyvin pienipalkkaista — tuskinpa valtionverotukseen edes yltävät sellaiset työt. Kyllä lähinnä 15-vuotiaalle, 16-vuotiaalle, joka kotona asuu, ne pienet rahat tulevat siitä, että pestään ikkunoita tai imuroidaan tai siivotaan ja saadaan viikkorahaa, ja viikkoraha voi olla joskus jopa vähän suurempi ja sen voi myöskin panna sinne pankkitilille sitä omaa asuntoa varten. Tämä on minusta hämmästyttävää, että me ajamme nyt sellaista asiaa niin kuin käärmettä pyssyyn, että isovelji valvoo sinua. Sinua valvotaan siihen saakka, että olet 18, vain siinä asiassa, jos haluat säästää itsellesi asuntoa. Älä missään nimessä ryhdy tähän. Pane joku toinen tili itsellesi olemaan ja sano, että tämä menee minun autooni. Sitten kun täytät 18, niin siirrät ne rahat sinne asp-tilille tai mille tahansa tilille. Sittenhän asia on ok.

Miksi meidän täytyy opettaa tällainen kiero ajattelutapa meidän lapsillemme jo tässä vaiheessa ihan lainsäädännöllä? Sitä minä en, kuulkaa, arvon kollegat, pysty ymmärtämään.

16.09 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän edustaja Tolppasen huolen. Sen verran tarkennuksena, että jos ihminen säästää mopoon rahaa, niin hän ei saa siihen valtion takaamaa lisäkorkoa ja pankin antamaa korkoa. Tämä korko ja lisäkorko ovat verovapaita. Lisäkorkoa maksetaan 2—4 prosenttia, eli siinä suhteessa säästökohteena mopo ja asunto ovat hieman erilaisia kohteita. Tämä lisäkorko ja verotuskohtelu selittävät sen, minkä takia on tarpeen, että säästäjä tekee ilmoituksen niistä rahoista. Mutta myönnän sen, ja valiokunnassakin tätä asiaa pohdittiin ja hallituksen esityksessäkin todetaan, että rahojen alkuperän selvittäminen aiheuttaa jonkin verran lisää työtä. No, byrokratiaksi sitä kai voisi kutsua, mutta ei tämä nyt mikään mahdoton ja aivan väärä viesti kyllä nuorille ole.

16.10 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Pidän tätä lakiesitystä aivan tarpeellisena. Sinänsä tällaisina aikoina, kun meidän säästämisasteemme ja -kulttuurimme on mennyt sii-

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

hen suuntaan, että ihmiset aika lailla elävät kädestä suuhun monesti ja käyttävät sen, mikä heillä on, eikä säästöön juuri jää rahaa, on tärkeää, että myös nuoria kannustetaan pitkäjänteiseen säästämiseen. Sinänsä en ota kantaa siihen, onko nyt hyvä, että alaikäisiä kohdellaan tässä eri tavalla kuin täysi-ikäisiä. Valiokunta on sitä varmasti pohtinut ja tehnyt päätöksensä ja mietintönsä sen perusteella. Mutta joka tapauksessa on hyvä, että myös alle 18-vuotiaalle annetaan asuntosäästämiseen lisää mahdollisuuksia. Kuten edustaja Kiuru tässä totesi, niin hehän sitten saavat myös tätä lisäkorkoa näistä talletuksista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 151/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015

Kertomus K 3/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan. Asian käsittely keskeytettiin 18.3.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maakaaren muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 8/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 31.3.2016 pidettävään täysistuntoon.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoista

Hallituksen esitys HE 21/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 31.3.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 29/2016 vp

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 31.3.2016 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.13.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola